

รายงานการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา

ศึกษาความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
กรณีศึกษา : สำนักงานพิพิธภัณฑ์เกษตรเฉลิมพระเกียรติ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (องค์การมหาชน)

โดย

นางสาวพิมพ์ตะวัน จุ้ยหมื่นไวย์

หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม

รหัสนักศึกษา 6240308126

รายงานปฏิบัติงานสหกิจศึกษา

ศึกษาความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
กรณีศึกษา : สำนักงานพิพิธภัณฑสถานเฉลิมพระเกียรติ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (องค์การมหาชน)

นางสาวพิมพ์ตะวัน จุ้ยหมื่นไวย์

โครงการวิจัยสหกิจศึกษานี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชาการพัฒนาสังคม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

พ.ศ. 2565

กิตติกรรมประกาศ

โครงการวิจัยสหกิจฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีตามจุดมุ่งหมาย และวัตถุประสงค์ เนื่องจากได้รับความกรุณาเป็นอย่างสูงจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ กนกพร ฉิมพลี อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการ ให้คำแนะนำ และให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ รวมทั้งกำชับดูแลการปฏิบัติงาน จนสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของโครงการสหกิจศึกษาในครั้งนี้ ซึ่งผู้จัดทำโครงการขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่สำนักพัฒนาพิพิธภัณฑสถานและองค์ความรู้ สำนักงานพิพิธภัณฑสถานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ให้คำปรึกษาช่วยเหลือดูแลและสอนเทคนิคเกี่ยวกับการทำวิจัยมาโดยตลอด รวมทั้งช่วยสนับสนุนข้อมูลต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ เพื่อให้ผู้วิจัยใช้ในการประกอบการทำวิจัย

ขอขอบคุณผู้ปกครองตลอดจนเพื่อน ๆ บุคคลที่ได้กล่าวถึงและยังมีได้กล่าวถึง ที่คอยให้กำลังใจที่ดีเสมอมา และมีส่วนช่วยให้ผู้วิจัยทำงานวิจัยครั้งนี้จนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

และสุดท้ายขอขอบคุณผู้ที่ตอบแบบสอบถามทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ทั้งยังสละเวลาของท่านเพื่อตอบแบบสอบถาม เพื่อให้ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้

นางสาวพิมพ์ตะวัน จุ้ยหมื่นไวย

ชื่อโครงการ	ศึกษาความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา : สำนักงานพิพิธภัณฑสถานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (องค์การมหาชน)
ผู้จัดทำโครงการ	นางสาวพิมพ์ตะวัน จุ้ยหมื่นไวย
คณะ	มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาวิชาการพัฒนาสังคม ปี พ.ศ. 2565
ที่ปรึกษา	ผศ.ดร.กนกพร ฉิมพลี

บทคัดย่อ

ในการวิจัยเรื่อง ศึกษาความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา : สำนักงานพิพิธภัณฑสถานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (องค์การมหาชน) มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1. เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการเรียนรู้เกษตรเศรษฐกิจพอเพียง ที่สำนักงานพิพิธภัณฑสถานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (องค์การมหาชน) 2. เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกระบวนการเรียนรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การศึกษาครั้งนี้ทำการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างผู้เข้าร่วมโครงการ จำนวน 137 คน ในเดือนมีนาคม พ.ศ. 2566 เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูล คือแบบสอบถาม และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) และหาค่าความถี่และค่าร้อยละ

ผลการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม มีความรู้ความเข้าใจในระดับมากและมากที่สุดในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นในด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ด้านเงื่อนไขความรู้ และด้านเงื่อนไขคุณธรรม ส่วนความรู้ความเข้าใจโดยรวม พบว่า มีระดับความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในระดับมากที่สุด มีจำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 91.2 รองลงมาคือระดับมาก มีจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 8.0 และระดับปานกลาง มีจำนวน 1 คน (ร้อยละ 0.7) และแนวทางในการจัดกระบวนการเรียนรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการเรียนรู้เกษตรเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานพิพิธภัณฑสถานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (องค์การมหาชน) พบว่า 1) ควรมีการจัดกระบวนการเรียนรู้ในด้านเงื่อนไขคุณธรรมให้มากขึ้น ในด้านนี้ผู้ตอบแบบสอบถามได้คะแนนระดับมากที่สุดนั้นมีน้อยกว่าด้านอื่น ๆ 2) ควรมีการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เข้าร่วมโครงการนำสิ่งที่คิดวิเคราะห์ด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงลงสู่การปฏิบัติด้วยตนเอง

คำสำคัญ : หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง, ความรู้ความเข้าใจ, พิพิธภัณฑสถาน

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อ	ข
สารบัญ	ค
สารบัญตาราง	จ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
1.3 ความสำคัญของการวิจัย	2
1.4 ขอบเขตของการวิจัย	3
1.5 ผลที่คาดว่าจะได้รับ	3
1.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย	4
1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ	5
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	6
2.1 แนวคิดความรู้ ความเข้าใจ	6
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	9
2.3 ระดับความรู้และเครื่องมือที่ใช้วัดความรู้	11
2.4 โครงการส่งเสริมการเรียนรู้เกษตรเศรษฐกิจพอเพียง	15
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	19
บทที่ 3 วิธีการดำเนินงานวิจัย	22
3.1 ประเภทของงานวิจัย	22
3.2 กลุ่มประชากร และการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	22
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล	23
3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	23
3.5 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	24
บทที่ 4 ผลการศึกษา	26
4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ทำแบบสอบถาม	26
4.2 ความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	28

4.3 ความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	36
จำแนกตามเพศ อายุ การศึกษา	
4.4 แนวทางในการจัดกระบวนการเรียนรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	39
4.5 ข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม	40
บทที่ 5 สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ	41
5.1 สรุปผลการวิจัย	41
5.2 อภิปรายผลการวิจัย	43
5.3 ข้อเสนอแนะ	43
บรรณานุกรม	44
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล	47
ภาคผนวก ข รูปภาพระหว่างการเก็บแบบสอบถาม	52
ประวัติย่อผู้ทำวิจัย	54

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	4
ภาพที่ 2.1 องค์ประกอบปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	11

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยได้เผชิญกับปัญหาและความเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะทางด้านเศรษฐกิจ ที่สะท้อนให้เห็นโครงสร้างการพัฒนาที่ไม่สมดุล เกิดผลกระทบต่อประชาชนเกิดความเหลื่อมล้ำ การกระจายรายได้ จึงได้มีการอัญเชิญหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร พระราชทานเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตให้กับพสกนิกรชาวไทย โดยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่ชี้ทางการดำรงอยู่และการปฏิบัติตน ซึ่งได้พระราชดำรัสแก่พสกนิกรชาวไทยมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517 (สำนักพัฒนาพิพิธภัณฑสถานและองค์ความรู้สำนักงานพิพิธภัณฑสถานเกษตรเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว, 2564) ปัจจุบันจะเห็นได้ว่าแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้ถูกพัฒนาให้ครอบคลุมไปเกือบทุกเรื่อง ทั้งหลักการดำเนินชีวิต การทำธุรกิจ (ทั้งในเชิงเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม) การบริหารหน่วยงานหรือองค์กร นอกจากนี้ หน่วยงานทั้งจากภาครัฐและภาคเอกชนได้น้อมนำเอาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และหลักการปฏิบัติงานนำมาประยุกต์ใช้กับการดำเนินชีวิต (สุขสันต์ อธิทวิทวาทย์, 2559)

สำนักงานพิพิธภัณฑสถานเกษตรเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (องค์การมหาชน) หรือ พกฉ.เป็นหน่วยงานที่มีภารกิจในการเผยแพร่พระเกียรติคุณและพระอัจฉริยภาพของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ด้านการเกษตรและมีการถ่ายทอดองค์ความรู้เกษตรเศรษฐกิจพอเพียง ผ่านการจัดนิทรรศการหลักสูตร และกิจกรรมต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับประชาชนและผู้สนใจทั่วไป ส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้าใจหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และยังเป็นศูนย์กลางการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงภาคการเกษตร เป็นแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญา และนวัตกรรมทางด้านเกษตรเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับ พกฉ. และยังมีกิจกรรมให้กับกลุ่มเป้าหมายได้สามารถเข้าร่วมเรียนรู้ และลงมือฝึกปฏิบัติ เช่น กิจกรรมท่องเที่ยวสุขสันต์ ที่พิพิธภัณฑสถานเกษตรฯ กิจกรรมโครงการส่งเสริมการเรียนรู้เกษตรเศรษฐกิจพอเพียง เป็นต้น

การศึกษาเรื่องความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้เข้าร่วมเรียนรู้ในโครงการส่งเสริมการเรียนรู้เกษตรกรเศรษฐกิจพอเพียง มีความสำคัญต่อผู้ที่เข้าเรียนรู้ในแง่ของหลักคิดในการดำเนินชีวิต ดังนั้นการศึกษาความรู้ความเข้าใจจะชี้ให้เห็นประสิทธิภาพของการจัดกระบวนการเรียนรู้ และการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับพระเกียรติคุณและพระอัจฉริยภาพของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงรวมถึงทราบถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อความรู้ความเข้าใจ เพื่อพัฒนาระบบการจัดกระบวนการเรียนรู้และการเผยแพร่เรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สำนักพัฒนาพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติความรู้สำนักงานพิพิธภัณฑสถานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว, 2564) ดังนั้น วิจัยชิ้นนี้ทำขึ้นเพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการเรียนรู้เกษตรกรเศรษฐกิจพอเพียง และเป็นแนวทางในการจัดกระบวนการเรียนรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อทราบระดับความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้เข้าร่วมกิจกรรมและนำข้อมูลที่ได้มาปรับประยุกต์ใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการเรียนรู้เกษตรกรเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานพิพิธภัณฑสถานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (องค์การมหาชน)

1.2.2 เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกระบวนการเรียนรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.3 ความสำคัญของการวิจัย

1.3.1 เพื่อให้ทราบระดับความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการเรียนรู้เกษตรกรเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานพิพิธภัณฑสถานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (องค์การมหาชน)

1.3.2 เพื่อให้ทราบถึงแนวทางในการจัดกระบวนการเรียนรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง ศึกษาความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา : สำนักงานพิพิธภัณฑสถานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (องค์การมหาชน) ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เป็นหลัก โดยมีการกำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1.4.1 ขอบเขตด้านพื้นที่การศึกษา คือ สำนักงานพิพิธภัณฑสถานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (องค์การมหาชน)

1.4.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประกอบไปด้วย ผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการเรียนรู้เกษตรเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานพิพิธภัณฑสถานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (องค์การมหาชน) ในเดือนมีนาคม 2566 จำนวน 137 คน

1.4.3 ขอบเขตด้านเนื้อหา

1.4.3.1 ความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการเรียนรู้เกษตรเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานพิพิธภัณฑสถานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (องค์การมหาชน)

ประกอบไปด้วย หลัก 3 ท่วง 2 เงื่อนไข

- 1) ด้านความพอประมาณ
- 2) ด้านความมีเหตุผล
- 3) ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
- 4) ด้านเงื่อนไขความรู้
- 5) ด้านเงื่อนไขคุณธรรม

1.4.3.2 แนวทางในการจัดกระบวนการเรียนรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.4.4 ขอบเขตด้านระยะเวลาในการศึกษา การดำเนินงานวิจัยครั้งนี้กำหนดระยะเวลาในการวิจัยตั้งแต่เดือนมกราคม 2566 - เดือนเมษายน 2566

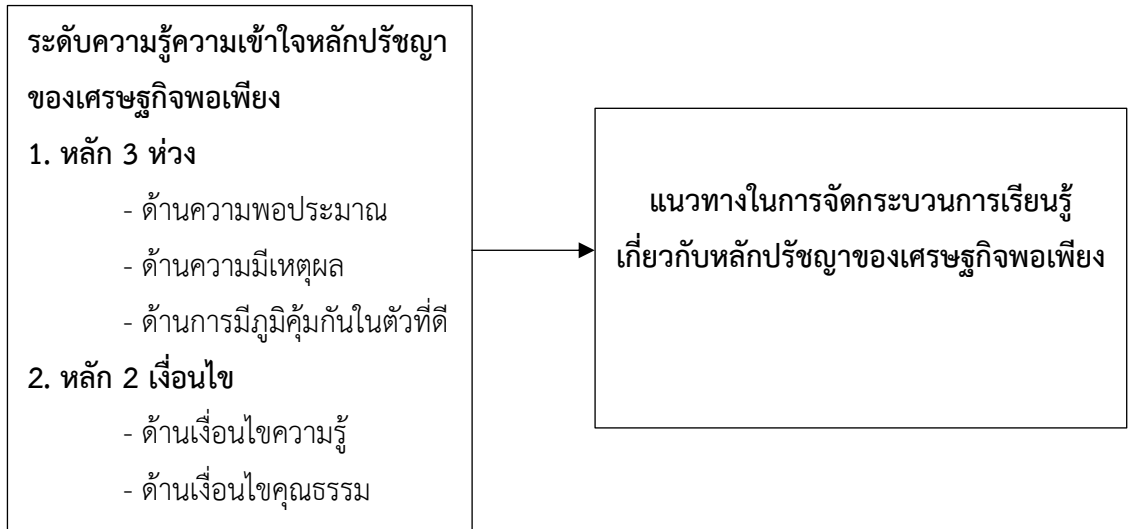
1.5 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 ทราบระดับความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการเรียนรู้เกษตรเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานพิพิธภัณฑสถานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

1.5.2 นำข้อมูลที่ได้มาปรับประยุกต์ใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้

1.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ศึกษาความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา : สำนักงานพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (องค์การมหาชน)” โดยสามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยในภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ

ความรู้ ความเข้าใจ คือ สิ่งที่สั่งสมมาจากการศึกษาเล่าเรียน การค้นคว้าหรือประสบการณ์ รวมทั้งความสามารถเชิงปฏิบัติ และทักษะความเข้าใจ หรือสารสนเทศที่ได้รับมาจากประสบการณ์ สิ่งที่ได้รับมาจากการได้ยิน ได้ฟัง การคิด หรือการปฏิบัติ

ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดี ความจำเป็น และเหมาะสมกับฐานะของตนเอง สังคม สิ่งแวดล้อม รวมทั้งวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่น ไม่มากเกินไป ไม่น้อยเกินไป และต้องไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจดำเนินการเรื่องต่าง ๆ อย่างมีเหตุผลตามหลักวิชาการ หลักกฎหมาย หลักศีลธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมที่ดีงาม คิดถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องอย่างถี่ถ้วน โดยคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

ภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี หมายถึง การเตรียมตัว ให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลง ในด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม เพื่อให้สามารถปรับตัวและรับมือได้อย่างทันที่ทันที่ เงื่อนไขสำคัญเพื่อให้เกิดความพอเพียง การตัดสินใจ และดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ต้องอาศัย ทั้งเงื่อนไข คุณธรรม หลักวิชาและเงื่อนไขชีวิตเป็นพื้นฐาน

เงื่อนไขความรู้ หมายถึง ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ อย่างรอบด้าน ความรอบรู้ ที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวัง ในการนำแผนไปใช้ให้เกิดผลในทางปฏิบัติ

เงื่อนไขคุณธรรม หมายถึง การตระหนักในคุณธรรม ซื่อสัตย์สุจริต และมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่อง ศึกษาความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา : สำนักงานพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (องค์การมหาชน) ผู้วิจัยได้มีการศึกษาเอกสาร ตำรา แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีสาระสำคัญดังนี้

- 2.1 แนวคิดความรู้ ความเข้าใจ
  - 2.1.1 แนวคิดความรู้
  - 2.1.2 แนวคิดความเข้าใจ
- 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
  - 2.2.1 ความหมายของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
  - 2.2.2 องค์ประกอบของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- 2.3 ระดับความรู้และเครื่องมือที่ใช้วัดความรู้
  - 2.3.1 ระดับความรู้
  - 2.3.2 เครื่องมือที่ใช้วัดความรู้
- 2.4 โครงการส่งเสริมการเรียนรู้เกษตรเศรษฐกิจพอเพียง
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดความรู้ ความเข้าใจ

2.1.1 แนวคิดความรู้

แสวงจันทร์ โสภากาล (2550) กล่าวว่า ความรู้ (Knowledge) หมายถึง ชั้นแรกของพฤติกรรมที่เกี่ยวกับความสามารถในการจดจำ อาจโดยการนึกได้ มองเห็น ได้ยิน หรือได้ฟัง ความรู้ในขั้นนี้ประกอบด้วยความจำกัดความความหมาย ข้อเท็จจริง ทฤษฎี กฎ โครงสร้าง วิธีการแก้ปัญหา มาตรฐาน เป็นต้น อาจกล่าวได้ว่าความรู้นี้เป็นเรื่องราวของการจำได้หรือระลึกได้ โดยไม่จำเป็นต้องใช้ความคิดที่ซับซ้อนและไม่ต้องใช้สมองมากนัก ดังนั้นการจำได้หรือระลึกได้จึงเป็นกระบวนการที่สำคัญทางจิตวิทยา และเป็นขั้นตอนที่จะนำไปสู่พฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความเข้าใจ การนำความรู้ไปใช้ในการวิเคราะห์และการสังเคราะห์

ราชบัณฑิตยสถาน (2546) นิยามความหมายของความรู้ ความเข้าใจว่า คือ สิ่งที่สั่งสมมาจากการศึกษาเล่าเรียน การค้นคว้าหรือประสบการณ์รวมทั้งความสามารถเชิงปฏิบัติ และทักษะความเข้าใจ หรือสารสนเทศที่ได้รับมาจากประสบการณ์ สิ่งที่ได้รับมาจากการได้ยิน ได้ฟัง การคิด หรือการปฏิบัติ

Bloom (อ้างถึงในคิพล รีนใจชน, 2549) ความรู้ หมายถึง พฤติกรรมและสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งเน้นการจำเป็นหลัก ทั้งการระลึกถึง สภาพการณ์ที่เกิดขึ้นที่สืบเนื่องมาจากการเรียนรู้ โดยเริ่มต้นจากการรวบรวมสารต่าง ๆ จนกระทั่งพัฒนาไปสู่ขั้นที่มีความสลับซับซ้อนยิ่งขึ้นไป โดยความรู้ อาจแยกออกจากความรู้เฉพาะสิ่ง และความรู้เรื่องสากล

โสภา ชูพิกุลชัย และอรทัย ชื่นมนุษย์ (อ้างถึงใน ธนพล สมัครการ, 2550) ได้ให้ความหมายของความรู้ว่า เป็นการรับรู้จำและเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งต่าง ๆ เกิดจากประสบการณ์ และทัศนคติประกอบขึ้นจากความรู้ต่าง ๆ ที่เคยได้เรียนมา เกี่ยวกับลักษณะของสิ่งนั้น ๆ บวกกับการตีความของสิ่งนั้นกับความรู้ที่มีอยู่

อุทุมพร ทองอุทัย (อ้างถึงใน ธนพล สมัครการ, 2550) ให้ความหมายของความรู้ คือ พฤติกรรมและสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งเน้นการจำไม่ว่าจะเป็นการระลึกถึงหรือการระลึกได้ก็ตามเป็น สภาพการณ์ที่เกิดขึ้น สืบเนื่องมาจากการเรียนรู้โดยเริ่มต้นจากการรวมสาระต่าง ๆ เหล่านั้นจนกระทั่งพัฒนาไปสู่ขั้นที่มีความสลับซับซ้อนยิ่งขึ้นไป ความเข้าใจ หมายถึงขั้นตอนสำคัญของการสื่อความหมายโดยอาศัยความสามารถทางสมองและทักษะ ซึ่งอาจจะกระทำได้โดยใช้ปากเปล่าข้อเขียน ภาษา หรือสัญลักษณ์ต่าง ๆ โดยทำความเข้าใจ ซึ่งประกอบด้วยการแปลการตีความหมายและการสรุปอ้างอิง

พัสรินทร์ พันธุ์แน่น (2543) ความรู้เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับความจริง (truth) ข้อเท็จจริง (facts) กฎเกณฑ์และโครงสร้างที่เกิดขึ้นของการศึกษา หรือค้นคว้า หรือเป็นการสะสมประสบการณ์ ซึ่งความรู้จะเป็นพฤติกรรมเบื้องต้นที่ผู้เรียนสามารถจำได้ หรือระลึกได้ โดยการมองเห็น ได้ยิน และต้องอาศัยเวลา

สุรพงษ์ โสธนะเสถียร (2553) กล่าวว่า บุคคลส่วนมากจะรับรู้เบื้องต้นผ่านประสบการณ์ แล้วจัดระบบเป็นโครงสร้างของความรู้ผสมผสานระหว่างความจำกับสภาพจิตวิทยา ความรู้จึงเป็นความจำที่เลือกสรรให้สอดคล้องกับสภาพจิตใจของตน ซึ่งความรู้ทำให้ผู้เรียนได้รู้ถึงความสามารถในการจำ และรำลึกถึงเหตุการณ์และประสบการณ์ที่เคยพบมาแล้ว ซึ่งได้แยกการประเมินระดับความรู้ไว้ 6 ระดับ ดังนี้

1. **ระดับที่ระลึกได้ (Recall)** เป็นระดับที่มีความสามารถในการดึงข้อมูลออกมาจากความจำได้
2. **ระดับที่รวบรวมสาระสำคัญได้ (Comprehensive)** เป็นระดับที่สามารถทำบางสิ่งบางอย่างได้มากกว่าการจำเนื้อหาที่ได้รับ สามารถเขียนข้อความด้วยถ้อยคำของตนเอง สามารถแสดงให้เห็นได้ด้วยภาพ ให้ความหมาย แปลความ และเปรียบเทียบความคิดอื่น ๆ หรือคาดคะเนผลที่เกิดขึ้นต่อไปได้

3. ระดับของการนำไปใช้ (Application) สามารถนำเอาข้อเท็จจริง และความคิดเห็นที่เป็นนามธรรม ไปปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

4. ระดับของการวิเคราะห์ (Analysis) เป็นระดับที่สามารถให้ความคิดในรูปของการนำความคิดมาแยกส่วนเป็นประเภท หรือการนำข้อมูลมาประกอบกันเพื่อปฏิบัติของตนเอง

5. ระดับของการสังเคราะห์ (Analysis) คือการนำเอาข้อมูล แนวความคิด มาประกอบกันแล้วนำไปสู่การสร้างสรรค์ที่ต่างจากเดิม

6. ระดับการประเมิน (Evaluation) คือ ความสามารถในการใช้ข้อมูล เพื่อตั้งเกณฑ์การรวบรวมผล และวัดข้อมูลตามมาตรฐาน เพื่อให้ตั้งข้อตัดสินถึงระดับของประสิทธิผล ของกิจกรรมแต่ละอย่าง

จากการศึกษาข้อมูล สรุปได้ว่า ความรู้เกิดจากการสั่งสมประสบการณ์ พฤติกรรม ทักษะต่าง ๆ การศึกษาเล่าเรียน การค้นคว้า ที่เกี่ยวข้องกับความเป็นจริง หรือข้อเท็จจริง ซึ่งต้องอาศัยเวลาในการรับรู้จากการได้คิด ได้ฟัง ได้เห็น การลงมือปฏิบัติที่นำไปสู่การเข้าใจ นำไปวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่าออกมาเป็นข้อค้นพบใหม่

2.1.2 แนวคิดความเข้าใจ

จักรกริช ใจดี (2542) กล่าวว่า ความเข้าใจ หมายถึง ความสามารถจับใจความสำคัญของเรื่องราวต่าง ๆ ได้ ทั้งภาษา รหัส สัญลักษณ์ ทั้งรูปธรรมและนามธรรม โดยแยกความเข้าใจ ออกเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

1. การแปลความ คือ ความสามารถในการจับใจความสำคัญให้ถูกต้องกับสิ่งที่สื่อความหมายหรือความสามารถในการถ่ายเทความหมายจากภาษาหนึ่งไปสู่อีกภาษาหนึ่ง หรือจากการสื่อสารรูปแบบหนึ่งไปสู่อีกรูปแบบหนึ่ง

2. การตีความ คือ ความสามารถในการอธิบาย หรือแปลความหมายหลาย ๆ อันมาเรียงเรียงโดยทำการจัดระเบียบ สรุปยอดเนื้อหาความใหม่โดยยึดเป็นเนื้อความเดิมเป็นหลัก ไม่ต้องอาศัยหลักเกณฑ์อื่นใดมาใช้

3. การขยายความ คือ ความสามารถที่ขยายเนื้อหาข้อมูลที่รับรู้มาให้มากขึ้นหรือเป็นความสามารถในการทำนายหรือคาดคะเนเหตุการณ์ล่วงหน้าได้อย่างดี โดยอาศัยข้อมูลอ้างอิง หรือแนวโน้มที่เกินเลยจากข้อมูล

ราชบัณฑิตยสถาน (2546) ความเข้าใจเป็นขั้นตอนสำคัญของการสื่อความหมาย โดยอาศัยความสามารถทางสมองและทักษะ อาจจะทำได้โดยการใช้ปากเปล่า ภาษา ข้อเขียน หรือสัญลักษณ์ต่าง ๆ การทำความเข้าใจอาจไม่มีผลสมบูรณ์เสมอไป สำหรับพฤติกรรมความเข้าใจ แบ่งได้เป็น 3 รูปแบบ ได้แก่ การแปลความ การตีความ และการสรุปอ้างอิงต่าง ๆ

ชวาล แพรัตกุล (2546) กล่าวว่า ความเข้าใจ คือ ความสามารถในการผสมและขยายความรู้ ความจำให้ไกลออกไปจากเดิมอย่างสมเหตุสมผล ความเข้าใจเป็นสมรรถภาพขั้นต้นชนิดแรกของตัวปัญญา เป็นความพยายามของสมองที่จะดัดแปลงปรับปรุงหรือเสริมแต่งความรู้เดิมให้มีรูปลักษณะใหม่เพื่อนำไปใช้กับสถานการณ์อื่นที่แปลกใหม่ออกไป แต่ยังมีอะไรบางอย่างคล้ายคลึงของเดิมอยู่บ้าง

Bloom, 1980 (อ้างถึงในศิพล รื่นใจชน, 2549) ความเข้าใจ เป็นขั้นตอนสำคัญของการสื่อความหมาย โดยอาศัยความสามารถทางสมองและทักษะ อาจจะทำกระทำได้โดยการใช้ปากเปล่า ภาษา ข้อเขียน หรือสัญลักษณ์ต่าง ๆ การทำความเข้าใจอาจไม่มีผลสมบูรณ์เสมอไป สำหรับพฤติกรรมความเข้าใจแบ่งได้เป็น 3 รูปแบบ ได้แก่ การแปลความ การตีความ และการสรุปอ้างอิง

นอกจากนี้ยังณพร ทับทิมทวีโชค (2556) ได้อธิบายไว้ว่า ความรู้ความเข้าใจ (Cognition) หมายถึง ความสามารถนำความรู้ที่เพิ่มเติมนี้ ไปใช้ดัดแปลงให้เหมาะสมสำหรับนำไปใช้อธิบายเปรียบเทียบในเรื่องนั้น ๆ ดัดแปลงหรือนำไปใช้ในสถานการณ์จริงได้อย่างมีเหตุผล สิ่งส่งเสริมให้เกิดความรู้ความเข้าใจ คือ การศึกษาและสิ่งแวดล้อมในสังคม ซึ่งจะต้องมีแหล่งให้ความรู้ หรือแหล่งข่าวผลของความรู้ความเข้าใจนั้นจะเหมือนกันหรือแตกต่างกันขึ้นอยู่กับตัวบุคคลและแหล่งความรู้ที่ได้รับมา ดังนั้นกระบวนการเกิดความรู้ความเข้าใจจึงสัมพันธ์กับความรู้สึกรู้สึกนึกคิดของแต่ละบุคคล เป็นกระบวนการภายในที่อาจส่งผลต่อพฤติกรรมที่แสดงออกของบุคคล จึงสรุปได้ว่า ผลของความรู้ความเข้าใจอาจจะเหมือนกันหรือแตกต่างกันได้ ขึ้นอยู่กับบุคคลและแหล่งความรู้ที่ได้รับมา

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.2.1 ความหมายของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ปริศนา ตันติเจริญ (2556) กล่าวว่า เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่ต้องมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีเตรียมพร้อมต่อการรับผลกระทบ ที่อาจเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอก ทั้งนี้ต้องอาศัยความรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำหลักวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนเพื่อดำเนินการทุกขั้นตอนขณะเดียวกันต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทนความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน มีความสมดุล มั่นคง และมีความยั่งยืนในชีวิต พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วที่จะเกิดขึ้นได้เป็นอย่างดี

กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย (2549) ได้ให้คำนิยามว่า เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศ ให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงจะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึก คุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ในการดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุล และพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

2.2.2 องค์ประกอบของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

สำนักพัฒนาพิพิธภัณฑสถานและองค์ความรู้สำนักงานพิพิธภัณฑสถานเกษตรเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (2564) มีการศึกษาว่า หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนับเป็นแนวทางปฏิบัติเพื่อให้ชีวิตดำเนินไปในทางสายกลางที่เหมาะสมสอดคล้องกับวิถีความเป็นอยู่อันเรียบง่ายของคนไทยซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ ใช้ให้เหมาะสมกับประชาชนทุกระดับทั้งระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรและระดับประเทศได้ โดยมีคุณลักษณะที่สำคัญดังนี้

ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีต่อความจำเป็นและเหมาะสมกับฐานะของตนเองสังคม สิ่งแวดล้อม รวมทั้งวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่น ไม่มากเกินไปไม่น้อยเกินไป และต้องไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจดำเนินการเรื่องต่าง ๆ อย่างมีเหตุผลตามหลักวิชาการหลักกฎหมาย หลักศีลธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมที่ดีงาม คิดถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องอย่างถ่วงถ่วง โดยคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

ภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี หมายถึง การเตรียมตัว ให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงในด้าน เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม เพื่อให้สามารถปรับตัวและรับมือได้อย่างทันที่

เงื่อนไขสำคัญเพื่อให้เกิดความพอเพียง การตัดสินใจ และดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ต้องอาศัย ทั้งเงื่อนไขคุณธรรม หลักวิชา และเงื่อนไขชีวิตเป็นพื้นฐาน

เงื่อนไขความรู้ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ อย่างรอบด้าน ความรอบรู้ที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในการนำไปใช้ให้เกิดผลในทางปฏิบัติ

เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้าง ประกอบด้วยด้านจิตใจ ที่ตระหนักในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

ภาพที่ 2.1 องค์ประกอบปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

แหล่งที่มา : (สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์, 2548)

2.3 ระดับความรู้และเครื่องมือที่ใช้วัดความรู้

2.3.1 ระดับความรู้

โสภณ เกศกนกฤทธา (2558) ได้จำแนกระดับของความรู้ สามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ระดับ ดังนี้

1. **ความรู้เชิงทฤษฎี (Know-What)** เป็นความรู้เชิงข้อเท็จจริง รู้อะไร เป็นอะไร จะพบในผู้ที่สำเร็จการศึกษามาใหม่ ๆ ที่มีความรู้โดยเฉพาะ ความรู้ที่จำมาได้จกความรู้ชัดแจ้งซึ่งได้จากการได้เรียนมาก

2. **ความรู้เชิงทฤษฎีและเชิงบริบท (Know-How)** เป็นความรู้เชื่อมโยงกับโลกของความเป็นจริง ภายใตสภาพความเป็นจริงที่ซับซ้อนสามารถนำความรู้ชัดแจ้งที่ได้มาประยุกต์ใช้ตามบริบทของตนเองได้ มักพบในคนที่ทำงานไปหลาย ๆ ปี จนเกิดความรู้ฝังลึกที่เป็นทักษะหรือประสบการณ์มากขึ้น

3. ความรู้ในระดับที่อธิบายเหตุผล (Know-Why) เป็นความรู้เชิงเหตุผลระหว่างเรื่องราวหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ผลของประสบการณ์แก้ปัญหาที่ซับซ้อน และนำประสบการณ์มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น เป็นผู้ทำงานมาระยะหนึ่งแล้วเกิดความรู้ฝังลึกสามารถถอดความรู้ฝังลึกของตนเองมาแลกเปลี่ยนกับผู้อื่นหรือถ่ายทอดให้ผู้อื่นได้พร้อมทั้งรับเอาความรู้จากผู้อื่นไปปรับใช้ในบริบทของตนเองได้

4. ความรู้ในระดับคุณค่า ความเชื่อ (Care-Why) เป็นความรู้ในลักษณะของความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ที่ซับซ้อนมาจากภายในตนเองจะเป็นผู้ที่สามารถสกัด ประมวล วิเคราะห์ ความรู้ที่ตนเองมีอยู่ กับความรู้ที่ตนเองได้รับมาสร้างเป็นองค์ความรู้ใหม่ขึ้นมาได้ เช่น สร้างตัวแบบ ทฤษฎีใหม่ หรือนวัตกรรมขึ้นมาใช้ในการทำงานได้

ระดับความรู้ ความเข้าใจ ของแต่ละบุคคลจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับปัจจัยที่เกี่ยวข้อง และแนวทางในการลำดับความสำคัญซึ่ง บลูม (Bloom, 1980, อ้างถึงใน แสงจันทร์ โสภาคาล, 2550) ได้แบ่งระดับความรู้ความสามารถทางด้านสติปัญญา (Cognitive Domain) ออกเป็น 6 ระดับ ดังนี้

1. ความรู้ (Knowledge) เป็นขั้นแรกของพฤติกรรมที่เกี่ยวกับความสามารถในการจดจำอาจจะโดยการนึกได้ มองเห็น ได้ยิน หรือได้ฟัง ความรู้ในขั้นนี้ประกอบด้วยคำจำกัดความ ความหมาย ข้อเท็จจริง ทฤษฎี กฎ โครงสร้าง วิธีการแก้ปัญหา มาตรฐาน เป็นต้น อาจกล่าวได้ว่า ความรู้นี้เป็นเรื่องราวของการจดจำได้หรือระลึกได้โดยไม่จำเป็นต้องใช้ความคิดที่ซับซ้อน และไม่ต้องใช้สมองมากนัก ดังนั้นการจำได้หรือระลึกได้จึงเป็นกระบวนการที่สำคัญทางจิตวิทยา และเป็นขั้นตอนที่จะนำไปสู่พฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความเข้าใจ การนำความรู้ไปใช้ในการวิเคราะห์ การสังเคราะห์และการประเมินผล ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ได้ความคิดและความสามารถด้านสมองเพิ่มมากขึ้น

2. ความเข้าใจ (Comprehensive) เป็นพฤติกรรมขั้นต่อมาจากความรู้ ขั้นตอนนี้จะต้องใช้ความสามารถทางสมองและทักษะในขั้นสูงจนถึงระดับของ “การสื่อความหมาย” ซึ่งอาจทำได้ทั้งที่เป็นการใช้ปากเปล่า ข้อเขียน ภาษา หรือการใช้สัญลักษณ์ มักเกิดขึ้นหลังจากที่บุคคลได้รับทราบข่าวสารต่าง ๆ แล้ว โดยการฟัง เห็น อ่าน หรือเขียน ความเข้าใจนี้อาจแสดงออกในรูปของการใช้ทักษะหรือการแปลความหมายต่าง ๆ เช่น การบรรยายข่าวสาร โดยใช้คำพูดของตนเอง หรือการแปลความหมายจากภาษาหนึ่งไปยังอีกภาษาหนึ่ง โดยคงความหมายเดิมไว้ อาจเป็นการแสดงความคิดหรือใช้ข้อสรุป หรือการคาดคะเนได้เช่นกัน

3. การนำความรู้ไปใช้ (Application) ความสามารถในการนำความรู้ไปใช้ เป็นพฤติกรรมขั้นที่สาม ซึ่งจะต้องอาศัยความสามารถหรือทักษะทางด้านความเข้าใจดังกล่าวมาแล้ว การนำความรู้ไปใช้นี้กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือการแก้ปัญหานั้นเอง ซึ่งมีอยู่ 6 ขั้นตอน และเมื่อนำมาพิจารณาจะเห็นว่าความเข้าใจในหลักทฤษฎีวิธีการต่าง ๆ จะถูกนำมาใช้ในการแก้ปัญหา

4. การวิเคราะห์ (Analysis) เป็นความสามารถในการช่วยแยกภาพรวมออกเป็นส่วน ๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจนขึ้น อาจแบ่งเป็นชั้นย่อย ๆ ได้ 3 ชั้น ด้วยกัน

- 1) ความสามารถในการแยกแยะองค์ประกอบของปัญหาออกเป็น ส่วน ๆ
- 2) ความสามารถในการเห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างส่วนประกอบ
- 3) ความสามารถในการมองเห็นหลักของการผสมผสานปัญหาที่มีองค์ประกอบย่อยมากมาย

5. การสังเคราะห์ (Synthesis) คือ ความสามารถในการนำเอาส่วนประกอบย่อยหลาย ๆ ส่วน มารวมกันเข้าเป็นกรอบโครงสร้างที่แน่ชัด โดยทั่วไปแล้วการนำเอาประสบการณ์ในอดีตมารวมกันกับประสบการณ์ในปัจจุบัน และนำมาสร้างเป็นกรอบที่มีระเบียบแบบแผนเป็นส่วนหนึ่งของพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์หรือความคิดริเริ่ม จึงต้องมีความเข้าใจในการนำความรู้ไปใช้ในการวิเคราะห์มาประกอบ

6. การประเมินผล (Evaluation) เป็นความสามารถในการประเมินผลที่เกี่ยวข้องกับการให้ค่าต่อความรู้หรือข้อเท็จจริงต่าง ๆ ซึ่งต้องใช้เกณฑ์หรือมาตรฐานเป็นส่วนประกอบในการประเมินผลมาตรฐานนี้ อาจอยู่ในทุกขั้นตอนของความสามารถหรือทักษะต่าง ๆ

2.3.2 เครื่องมือที่ใช้วัดความรู้

ประสาธ เนิองเฉลิม (2556) มีการศึกษาว่า แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ค่อนข้างสะดวก และไม่กีดกันในการตอบคำถาม ซึ่งอาจเขียนตอบเป็นข้อความหรือเป็นเครื่องหมายตามเงื่อนไขที่กำหนด สิ่งที่วัดได้จากแบบสอบถามมีทั้งข้อเท็จจริง ความรู้ ความคิดเห็น เจตคติ และพฤติกรรม แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ แบบสอบถามแบบเปิด (Open-ended form) เป็นแบบสอบถามที่ข้อความคำถามมีลักษณะเปิดกว้างให้ผู้ตอบตอบอย่างอิสระในขอบเขตคำถามโดยไม่มีกรอบแนวทางการตอบ และแบบสอบถามแบบปลายปิด (Close-ended form) เป็นแบบสอบถามที่มีคำถามมีลักษณะจำกัดให้ตอบ ผู้ตอบเลือกตอบจากคำตอบที่กำหนดให้

เพชรราวดี จงประดับเกียรติ (2560) มีการศึกษาว่า เครื่องมือที่ใช้ในการวัดผล การศึกษามีหลายชนิด แต่ละชนิดเหมาะสมกับการวัดพฤติกรรมทางการศึกษาที่แตกต่างกัน ดังนี้

1. การทดสอบ (Testing) หมายถึง กระบวนการในการนำชุดของสิ่งเร้าไปกระตุ้นให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมที่ต้องการวัดออกมาให้สังเกตได้และวัดได้ โดยทั่วไปใช้การทดสอบเพื่อวัดพฤติกรรมพุทธิพิสัย อันประกอบไปด้วยความรู้ ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้

การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า โดยมีแบบทดสอบ(test) เป็นเครื่องมือสำคัญ

2. การสังเกต (Observation) หมายถึง การเฝ้าดูพฤติกรรมที่ต้องการสังเกตอย่างมีจุดมุ่งหมาย โดยอาศัยประสาทสัมผัสแล้วจดบันทึกสิ่งที่สังเกตได้ไว้เป็นหลักฐานเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการลงสรุปสิ่งที่ทำการสังเกตได้ เครื่องมือที่ใช้จดบันทึกผลการสังเกต เช่น แบบสำรวจรายการ มาตรฐานค่า หรือแบบบันทึก โดยการใช้การสังเกตในการวัดพฤติกรรมจิตพิสัย และทักษะพิสัย

3. แบบสำรวจรายการ (Checklist) เป็นเครื่องมือวัดที่มีลักษณะเป็นชุดรายการที่ต้องการตรวจสอบ ซึ่งต้องการคำตอบเพียง 2 กรณี คือ ตอบรับกับตอบปฏิเสธ เช่น ปฏิบัติได้ หรือไม่ได้ มีพฤติกรรม หรือไม่มีพฤติกรรม นิยมใช้ประกอบการสังเกตว่ามีพฤติกรรมจิตพิสัย หรือทักษะพิสัย ที่ต้องการตรวจสอบหรือไม่

4. มาตรฐานค่า (Rating Scale) เป็นเครื่องมือวัดที่มีลักษณะเป็นชุดรายการที่ต้องการตรวจสอบ เหมือนกับแบบสำรวจรายการ ต่างกันตรงที่สามารถบอกระดับคุณภาพหรือระดับปริมาณว่ามีมากน้อยเพียงใด เช่น ปฏิบัติได้ดี ปฏิบัติได้พอใช้ หรือปฏิบัติไม่ได้ นิยมใช้ประกอบการสังเกตพฤติกรรม จิตพิสัย หรือ ทักษะพิสัย ที่ต้องการทราบระดับคุณภาพ

5. การจดบันทึก (Records) เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการจดบันทึกพฤติกรรมหรือเหตุการณ์จากที่สังเกตได้ โดยการเขียนข้อความเกี่ยวกับสิ่งที่สังเกตได้ลงในสมุดบันทึกอย่างเป็นระบบตามความเป็นจริง นิยมใช้เป็นเครื่องมือประกอบการสังเกตพฤติกรรมจิตพิสัย

6. การสัมภาษณ์ (Interview) เป็นการพูดคุยกันอย่างมีจุดมุ่งหมายระหว่างบุคคล สองฝ่าย คือ ผู้สัมภาษณ์กับผู้ถูกสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ต้องการ ใช้การสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับข้อเท็จจริง ความคิดเห็น เจตคติ และความรู้สึก

7. แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นชุดของคำถามที่ใช้รวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่ต้องการทราบ โดยผู้ตอบจะต้องเขียนตอบลงในแบบสอบถามด้วยตัวเอง ครูใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลลักษณะเดียวกับการสัมภาษณ์ เช่น ข้อเท็จจริง ความคิดเห็น เจตคติ และ ความรู้สึก แต่จะใช้ได้ดีในกรณีที่อ่านออกเขียนได้

8. สังคมมิติ (Sociometry) เป็นวิธีการวัดเพื่อศึกษาลักษณะความสัมพันธ์ทางสังคมของบุคคล ว่าเป็นที่ยอมรับของสมาชิกในกลุ่มเพียงใด โดยให้ตอบคำถามที่แสดงถึงความสัมพันธ์ของสมาชิกในกลุ่ม เช่น ใครเป็นเพื่อนรักของใคร ชอบเล่นกับใครแล้วจึงนำคำตอบที่ได้มาวิเคราะห์ เพื่อดูว่ามีคนใดบ้างที่เพื่อนไม่เลือก ซึ่งมีแนวโน้มเกี่ยวกับปัญหาด้านการปรับตัว

2.4 โครงการส่งเสริมการเรียนรู้เกษตรเศรษฐกิจพอเพียง

สำนักพัฒนาพิพิธภัณฑสถานและองค์ความรู้สำนักงานพิพิธภัณฑสถานเกษตรเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (2564) หลักสูตรเรียนรู้ด้านเกษตรเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียน นักศึกษา หรือหน่วยงาน ต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนรู้ของกระทรวงศึกษาธิการ และนโยบายของรัฐบาล “ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้” เรียนรู้เกษตรเศรษฐกิจพอเพียง หลักการทรงงานของในหลวงรัชกาลที่ 9 ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้หลากหลายรูปแบบ ซึ่งมีทั้งหมด 13 หลักสูตร ดังนี้

- 1) หลักสูตร “ตามรอยพ่อ” กิจกรรมการเรียนรู้มีดังนี้
  - (1) ชมภาพยนตร์ 3 มิติ 1 เรื่อง
  - (2) กิจกรรมสร้างสรรค์ความคิด 1 กิจกรรม
  - (3) เรียนรู้พิพิธภัณฑสถานภายในอาคาร 1 พิพิธภัณฑสถาน 3 ฐานการเรียนรู้
- 2) หลักสูตร “เกษตรสร้างสรรค์”
  - (1) ชมภาพยนตร์ 3 มิติ 1 เรื่อง
  - (2) เรียนรู้พิพิธภัณฑสถานกลางแจ้ง ฐานการเรียนรู้เกษตรพอเพียงเมือง
  - (3) เรียนรู้และฝึกปฏิบัติการทำเกษตรเศรษฐกิจพอเพียง “การปลูกผักบนพื้นปูน”
- 3) หลักสูตร “วิถีเกษตรของพ่อ”
  - (1) ชมภาพยนตร์ 3 มิติ 1 เรื่อง
  - (2) กิจกรรมสร้างสรรค์ความคิด 1 กิจกรรม
  - (3) เรียนรู้พิพิธภัณฑสถานภายในอาคาร 1 พิพิธภัณฑสถาน 3 ฐานเรียนรู้
  - (4) เรียนรู้พิพิธภัณฑสถานกลางแจ้ง ได้ 1 พิพิธภัณฑสถาน 3 ฐานเรียนรู้
- 4) หลักสูตร “สืบทอดพระราชปณิธาน กษัตริย์เกษตร”
  - (1) กิจกรรมสร้างสรรค์ความคิด “รากฐานแห่งความมั่นคง”
  - (2) ชมภาพยนตร์ 3 มิติ “เรื่องของพ่อในบ้านของเรา”
  - (3) เรียนรู้พิพิธภัณฑสถานในหลวงรักเรา 4 ฐานการเรียนรู้คือ ฐานหลักการทรงงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ฐานตามรอยพ่ออยู่อย่างพอเพียง ฐานวิถีเกษตรของพ่อ ฐานน้อมนำคำพ่อสอน
- 5) หลักสูตร “นวัตกรรมของพ่อ”
  - (1) ชมภาพยนตร์ 3 มิติ 1 เรื่อง
  - (2) กิจกรรมสร้างสรรค์ความคิด 1 กิจกรรม
  - (3) เรียนรู้พิพิธภัณฑสถานภายในอาคาร หรือพิพิธภัณฑสถานกลางแจ้ง 1 พิพิธภัณฑสถาน 3 ฐานเรียนรู้
  - (4) เรียนรู้ฝึกปฏิบัติการทำเกษตรเศรษฐกิจพอเพียง 1 ฐาน

6) หลักสูตร “พอดีพอเพียง”

- (1) ชมภาพยนตร์ 3 มิติ 1 เรื่อง
- (2) กิจกรรมสร้างสรรค์ความคิด 1 กิจกรรม
- (3) เรียนรู้พิพิธภัณฑสถานภายในอาคาร 1 พิพิธภัณฑสถาน 2 ฐานเรียนรู้
- (4) เรียนรู้พิพิธภัณฑสถานกลางแจ้ง 1 พิพิธภัณฑสถาน 2 ฐานเรียนรู้
- (5) เรียนรู้ฝึกปฏิบัติการทำเกษตรเศรษฐกิจพอเพียง 1 ฐาน

7) หลักสูตร “ตามรอยพ่อ เกษตรีย์เกษตรเศรษฐกิจพอเพียง”

- (1) ชมภาพยนตร์ 3 มิติ 1 เรื่อง
- (2) กิจกรรมสร้างสรรค์ความคิด 1 กิจกรรม
- (3) เรียนรู้พิพิธภัณฑสถานภายในอาคาร 1 พิพิธภัณฑสถาน 3 ฐานการเรียนรู้
- (4) เรียนรู้พิพิธภัณฑสถานกลางแจ้ง 1 พิพิธภัณฑสถาน 3 ฐานการเรียนรู้
- (5) เรียนรู้ฝึกปฏิบัติการทำเกษตรเศรษฐกิจพอเพียง 1 ฐานฝึกปฏิบัติ

8) หลักสูตร “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

- (1) ชมภาพยนตร์ 3 มิติ 1 เรื่อง
- (2) กิจกรรมสร้างสรรค์ความคิด 1 กิจกรรม
- (3) เรียนรู้พิพิธภัณฑสถานในหลวงรักเรา 1 พิพิธภัณฑสถาน 2 ฐานการเรียนรู้
- (4) เรียนรู้พิพิธภัณฑสถานภายในอาคาร 1 พิพิธภัณฑสถาน 3 ฐานการเรียนรู้
- (5) เรียนรู้พิพิธภัณฑสถานกลางแจ้ง 1 พิพิธภัณฑสถาน 2 ฐานการเรียนรู้
- (6) เรียนรู้ฝึกปฏิบัติการทำเกษตรเศรษฐกิจพอเพียง 1 ฐานฝึกปฏิบัติ

9) หลักสูตร “รู้ก่อนทำ ตามรอยพ่อ”

- (1) ชมภาพยนตร์ 3 มิติ 1 เรื่อง
- (2) เรียนรู้พิพิธภัณฑสถานหัตถกรรมพื้นบ้าน
- (3) เรียนรู้พิพิธภัณฑสถานป่าดงพงไพร
- (4) เรียนรู้พิพิธภัณฑสถานกลางแจ้งฐานการเรียนรู้ผักคุณภาพในโรงเรียน และการขยายพันธุ์พืช
- (5) เรียนรู้ฝึกปฏิบัติการปลูกผักคุณภาพในโรงเรียน และการขยายพันธุ์พืช

10) หลักสูตรอบรม/ค่ายการเรียนรู้ “วิถีพอเพียง”

- (1) ชมภาพยนตร์ 3 มิติ 1 เรื่อง
- (2) กิจกรรมสร้างสรรค์ความคิด 3 กิจกรรม
- (3) เรียนรู้พิพิธภัณฑสถานภายในอาคาร 2 พิพิธภัณฑสถาน 2 ฐานการเรียนรู้
- (4) เรียนรู้พิพิธภัณฑสถานกลางแจ้ง 1 พิพิธภัณฑสถาน 3 ฐานการเรียนรู้

- (5) เรียนรู้ฝึกปฏิบัติการทำเกษตรเศรษฐกิจพอเพียง 3 ฐานฝึกปฏิบัติ
- 11) หลักสูตรอบรม/ค่ายการเรียนรู้ “ต้นกล้าพอเพียง”
- (1) ชมภาพยนตร์ 3 มิติ 2 เรื่อง
  - (2) กิจกรรมสร้างสรรค์ความคิด 4 กิจกรรม
  - (3) เรียนรู้พิพิธภัณฑสถานภายในอาคาร 2 พิพิธภัณฑสถาน พิพิธภัณฑสถานละ 2 ฐานการเรียนรู้
  - (4) เรียนรู้พิพิธภัณฑสถานกลางแจ้ง 2 พิพิธภัณฑสถาน พิพิธภัณฑสถานละ 2 ฐานการเรียนรู้
  - (5) เรียนรู้ฝึกปฏิบัติการทำเกษตรเศรษฐกิจพอเพียง 4 ฐานฝึกปฏิบัติ
- 12) หลักสูตรเกษตรเคลื่อนที่ “เกษตรพอเพียง”
- (1) ชมภาพยนตร์ 3 มิติ “เรื่องของพ่อในบ้านของเรา”
  - (2) กิจกรรมสร้างสรรค์ความคิด “รากฐานแห่งความมั่นคง”
  - (3) เรียนรู้ฝึกปฏิบัติการขยายพันธุ์พืช (ควบแน่น)
- 13) หลักสูตรเกษตรเคลื่อนที่ “เกษตรพึ่งตนเอง”
- (1) ชมภาพยนตร์ 3 มิติ “เรื่องไผ่รวมกับทานตะวันผู้ยโส”
  - (2) กิจกรรมสร้างสรรค์ความคิด “เชือกเจ้าปัญญา”
  - (3) เรียนรู้หลักการทรงงานในพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ 9)
  - (4) เรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
  - (5) เรียนรู้ฝึกปฏิบัติการทำเกษตรเศรษฐกิจพอเพียง 1 ฐานฝึกปฏิบัติ

2.4.1 ข้อมูลจำนวนผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการเรียนรู้เกษตรกรเศรษฐกิจพอเพียง

ในปีงบประมาณ 2565 พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติฯ ได้จัดโครงการส่งเสริมการเรียนรู้เกษตรกรเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีผู้เข้าร่วมโครงการทั้งหมด 42,563 คน ดังตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการเรียนรู้เกษตรกรเศรษฐกิจพอเพียง ในปีงบประมาณ 2565

เดือน/ปี	จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการ ในปีงบประมาณ 2565
ตุลาคม 2564	30
พฤศจิกายน 2564	419
ธันวาคม 2565	214
มกราคม 2565	2,039
กุมภาพันธ์ 2565	5,531
มีนาคม 2565	4,213
เมษายน 2565	305
พฤษภาคม 2565	1,184
มิถุนายน 2565	4,091
กรกฎาคม 2565	4,942
สิงหาคม 2565	11,273
กันยายน 2565	8,322
รวม	42,563

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ศีลวัต ศรีสวัสดิ์ (2552) ทำการศึกษา เรื่อง ความรู้ความเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้ที่มีภูมิลำเนาในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษา พบว่า ผู้ที่มีภูมิลำเนาในเขตกรุงเทพมหานคร มีความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงระดับปานกลาง โดยปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ ความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ระดับสำคัญทางสถิติ 0.05 ได้แก่ อายุ สถานภาพสมรส ลักษณะครอบครัว สถานะของการอยู่อาศัย ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในกรุงเทพฯ ระดับการศึกษา พื้นฐานการศึกษา อาชีพ ประสบการณ์ทำงาน การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รายได้ เหลือต่อเดือน การออมเงิน และการบริจาคทรัพย์ เพื่อสาธารณประโยชน์ ส่วนปัจจัยที่ไม่มีส่วนสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ได้แก่ เพศ ถิ่นกำเนิด ท้องถิ่นที่เติบโต การได้รับการอบรม ความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ภาวะหนี้สิน สถานภาพทางสังคม ประสบการณ์เข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการที่ชุมชนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติ

อริสรา เกิดผล (2561) ทำการศึกษา เรื่องความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของคณาจารย์ในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเรื่องหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในระดับปานกลาง โดยปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ได้แก่ อาชีพ จำนวนสมาชิกในครอบครัว และจำนวนเงินสำรอง ส่วนการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพอประมาณในการจัดสรรรายได้ มีเหตุมีผลในการพิจารณาถึงความจำเป็นก่อนจะใช้จ่าย อย่างไรก็ตาม กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีภูมิคุ้มกันทางการเงินที่ดี เพราะยังขาดเงินสำรองฉุกเฉินในระดับที่เหมาะสม สำหรับด้านการวางแผนทางการเงิน กลุ่มตัวอย่างไม่เคยคิดเรื่องการวางแผนทางการเงิน และไม่มีการวางแผนทางการเงินในระยะยาว ทั้งที่ทราบดีว่าการวางแผนการเงินจะช่วยให้บรรลุเป้าหมายทางการเงินที่ตั้งไว้ในอนาคตได้

ฐิติมา ปาลกะเชนทร์ (2555) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับความรู้ความเข้าใจในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลพนม อำเภอพนม จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจ และปัจจัยที่ส่งผลต่อความรู้ความเข้าใจในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลพนม จังหวัดสุราษฎร์ธานี รวมทั้งเสนอแนะแนวทางในการปฏิบัติดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลพนม จังหวัดสุราษฎร์ธานีกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนเลือกด้วยการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 365 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ

และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ ต่อระดับความรู้ความเข้าใจในการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง โดยการทดสอบไคสแควร์ และศึกษาขนาดและทิศทางความสัมพันธ์ด้วยค่าแกมมา ผลการศึกษา พบว่า ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลพนม อยู่ในระดับมาก โดยอายุการศึกษา รายได้ สถานภาพครอบครัว การรับรู้ข่าวสาร การเข้าร่วมโครงการเศรษฐกิจพอเพียง และการอบรมเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับความรู้ความเข้าใจในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลพนมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีข้อเสนอแนะเพื่อการสร้างความรู้ความเข้าใจในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแก่ประชาชน คือ องค์การบริหารส่วนตำบลพนม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรให้ความสำคัญกับการประชาสัมพันธ์ในกลุ่มประชาชนที่มีอายุน้อย รายได้น้อย ให้สามารถรับรู้ข้อมูลและประยุกต์ในแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวัน และส่งเสริมให้มีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อค้นหาปัญหาและแนวทางที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน นำสู่การพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

สันสกฤต มุณีโมไนย (2551) ศึกษาเรื่อง ความรู้ความเข้าใจและการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต ศึกษากรณี นักศึกษาปริญญาโทภาคพิเศษ คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อมสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ จำนวน 130 คน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 65.4 เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 37 ปี และร้อยละ 54.6 ประกอบอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 36.2 มีรายได้ 15,001-20,000 บาท มีสถานภาพโสด มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับปานกลาง มีการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตอยู่ระดับมาก ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ อาชีพ สถานภาพ และการรับรู้ข่าวสาร ส่วนปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์ คือ เพศ อายุ และรายได้ ส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต ได้แก่ เพศ รายได้ และสถานภาพ ส่วนปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์ ได้แก่ อายุ อาชีพ และการรับรู้ข่าวสาร

สุทธาทิพย์ พิศลลาด (2551) การศึกษาความเข้าใจและการปฏิบัติของครูในโรงเรียนแกนนำตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ผลการวิจัย พบว่า ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในด้านความหมายนั้น ครูมีความเข้าใจในเรื่องความพอประมาณ ความมีเหตุผล และเงื่อนไขคุณธรรมอยู่ในระดับปานกลาง มีระดับความเข้าใจในด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีสูงกว่าด้านอื่น ๆ โดยพิจารณาจากความตระหนัก และการใช้สิ่งของอย่างรู้คุณค่า ด้านการประยุกต์ใช้ ครูมีความเข้าใจในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงทางด้านจิตใจ สังคม เศรษฐกิจ เทคโนโลยี และด้านการดำเนินชีวิตอยู่ในระดับสูง

สุธาวร บำรุงยา และวุฒิชชาติ สุนทรสมัย (2559) ได้ศึกษาการประยุกต์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการธุรกิจ เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการประยุกต์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการธุรกิจ โดยกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ผลิต และจัดจำหน่ายเกษตรอินทรีย์ ภายใต้สัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์ที่ได้มาตรฐานของประเทศไทย จำแนกตามภูมิภาคในภาคกลาง ภาคตะวันออก และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รวม 148 ราย ผลการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการประยุกต์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการธุรกิจโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการมีคุณธรรม รองลงมา คือ ด้านความพอประมาณ อันดับที่สาม คือ ด้านความมีเหตุผล อันดับทีสี่ ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการมีความรู้ ซึ่งทั้งหมดมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

ทรงศักดิ์ ศรีบุญจิตต์ และคณะ (2551) ได้ทำโครงการประเมินผลเปรียบเทียบในมิติต่าง ๆ ของประชาชนในการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้จากการวัดระดับความรู้และความเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ประชาชนในภาคบริการมีความเข้าใจในระดับมาก โดยเฉพาะด้านหลักการมีภูมิคุ้มกัน เจ้าของหรือผู้บริหารภาคอุตสาหกรรมมีความเข้าใจในระดับมาก โดยเฉพาะด้านหลักการมีภูมิคุ้มกัน และลูกจ้างภาคอุตสาหกรรมมีความเข้าใจในระดับมาก โดยเฉพาะหลักการมีภูมิคุ้มกัน ส่วนประชาชนในภาคราชการมีความเข้าใจในระดับมาก โดยเฉพาะด้านหลักการมีภูมิคุ้มกัน เมื่อศึกษาการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในทุกมิติ พบว่าประชาชนทั่วไปนำมาประยุกต์ใช้ในระดับมาก ประชาชนในภาคเกษตรนำมาประยุกต์ใช้ในระดับปานกลาง และประชาชนในภาคบริการ นำมาประยุกต์ใช้ในระดับปานกลาง โดยนำมาใช้มากในมิติด้านสังคม เช่นเดียวกัน สำหรับเจ้าของหรือผู้บริหารภาคอุตสาหกรรมนำมาประยุกต์ใช้ในระดับปานกลาง และประชาชนภาคราชการนำมาประยุกต์ใช้ในระดับมาก โดยนำมาใช้มากในมิติสังคมเช่นเดียวกัน

บทที่ 3 วิธีการดำเนินงานวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง ศึกษาความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา : สำนักงานพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (องค์การมหาชน) ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

3.1 ประเภทของงานวิจัย

การวิจัยเรื่อง ศึกษาความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา : สำนักงานพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (องค์การมหาชน) เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2 กลุ่มประชากร และการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการเรียนรู้เกษตรเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (องค์การมหาชน) ในเดือนมีนาคม 2566

เนื่องจากไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอนจึงนำจำนวนประชากรในปีที่ผ่านมา มาคำนวณหาขนาดของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ตามสูตรของคอคแรน (Cochran, 1977. อ้างถึงใน กาญจนาวุธเมืองและคณะ, 2564)

$$n = \frac{p(1 - P)Z^2}{e^2}$$

n = ขนาดของจำนวนตัวอย่าง

p = สัดส่วนจำนวนประชากร

e = ระดับความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ยอมให้เกิดขึ้นได้

Z = ระดับความเชื่อมั่น

$$n = \frac{p(1-p)Z^2}{e^2}$$

$$n = \frac{0.0989(1-0.0989)1.96^2}{0.05^2}$$

$$n = 136.94 \sim 137$$

จากการคำนวณตามสูตร ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 137 คน

การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง ด้วยการสุ่มแบบบังเอิญ จำนวน 137 คน โดยใช้สัดส่วนข้อมูลจากจำนวนผู้เข้าร่วมโครงการเดือนมีนาคมในปีงบประมาณ 2565

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3.1 แหล่งข้อมูล

ข้อมูลปฐมภูมิ เป็นการเก็บข้อมูลโดยตรงจากผู้เข้าร่วมโครงการ โดยการใช้แบบสอบถาม ในเดือนมีนาคม 2566

ข้อมูลทุติยภูมิ เป็นข้อมูลที่เก็บรวบรวมไว้แล้วจากพิพิธภัณฑ์เกษตรเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว คือ ข้อมูลจำนวนผู้เข้าร่วมโครงการของปีงบประมาณ 2565

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งแบบสอบถามวิจัยประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

ตอนที่ 1 เป็นการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบไปด้วย เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้ที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการเรียนรู้เกษตรกรเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานพิพิธภัณฑ์เกษตรเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (องค์การมหาชน) จำนวน 25 ข้อ ประกอบไปด้วยหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข

1. ความรู้ ความเข้าใจต่อความพอประมาณ จำนวน 5 ข้อ
2. ความรู้ ความเข้าใจต่อความมีเหตุผล จำนวน 5 ข้อ
3. ความรู้ ความเข้าใจต่อการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี จำนวน 5 ข้อ
4. ความรู้ ความเข้าใจต่อเงื่อนไขความรู้ จำนวน 5 ข้อ
5. ความรู้ ความเข้าใจต่อเงื่อนไขคุณธรรม จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม

3.5 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษา ผู้ศึกษาได้รับแบบสอบถามคืนครบ จำนวน 137 ชุด ได้นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ และความสอดคล้องของคำถามทุกข้อทุกประเด็นทุกฉบับ และนำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรม Microsoft excel สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ การหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยการหาค่าความถี่และร้อยละ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์เกี่ยวกับด้านความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้เข้าร่วมเรียนรู้ในโครงการส่งเสริมการเรียนรู้เกษตรเศรษฐกิจพอเพียง ในของพิพิธภัณฑ์การเกษตรเฉลิมพระเกียรติฯ ใช้สถิติเชิงพรรณนา มีข้อคำถามทั้งหมด 25 ข้อ โดยลักษณะแบบสอบถามให้ผู้ตอบคำถามเลือกตอบในลักษณะประเมินค่า เป็น 3 ระดับ คือ ใช่ ไม่ใช่ และไม่แน่ใจ มีเกณฑ์การให้คะแนน คือ

คำตอบแบบสอบถาม

- 1) ความรู้ ความเข้าใจ ต่อความพอประมาณ

ข้อที่ 1, 2, 3	ตอบใช่ ให้ 1 คะแนน
	ตอบไม่ใช่ , ไม่แน่ใจ ให้ 0 คะแนน
ข้อที่ 4, 5	ตอบใช่ ให้ 0 คะแนน
	ตอบไม่ใช่ , ไม่แน่ใจ ให้ 1 คะแนน
- 2) ความรู้ ความเข้าใจ ต่อความมีเหตุผล

ข้อที่ 1, 3, 5	ตอบใช่ ให้ 1 คะแนน
	ตอบไม่ใช่ , ไม่แน่ใจ ให้ 0 คะแนน
ข้อที่ 2, 4	ตอบใช่ ให้ 0 คะแนน
	ตอบไม่ใช่ , ไม่แน่ใจ ให้ 1 คะแนน
- 3) ความรู้ ความเข้าใจ ต่อการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี

- ข้อที่ 1, 3, 5   ตอบใช่ ให้ 1 คะแนน
 ตอบไม่ใช่ , ไม่แน่ใจ ให้ 0 คะแนน
- ข้อที่ 2, 4   ตอบใช่ ให้ 0 คะแนน
 ตอบไม่ใช่ , ไม่แน่ใจ ให้ 1 คะแนน
- 4) ความรู้ ความเข้าใจ ต่อเงื่อนไขความรู้
 ข้อที่ 1, 3, 4, 5   ตอบใช่ ให้ 1 คะแนน
 ตอบไม่ใช่ , ไม่แน่ใจ ให้ 0 คะแนน
- ข้อที่ 2   ตอบใช่ ให้ 0 คะแนน
 ตอบไม่ใช่ , ไม่แน่ใจ ให้ 1 คะแนน
- 5) ความรู้ ความเข้าใจ ต่อเงื่อนไขคุณธรรม
 ข้อที่ 1, 3, 4, 5   ตอบใช่ ให้ 1 คะแนน
 ตอบไม่ใช่ , ไม่แน่ใจ ให้ 0 คะแนน
- ข้อที่ 2   ตอบใช่ ให้ 0 คะแนน
 ตอบไม่ใช่ , ไม่แน่ใจ ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์ในการวัดความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
 ในแต่ละด้านมี 5 ระดับ ดังนี้

- 1 คะแนน คือ มีความรู้ความเข้าใจน้อยที่สุด
- 2 คะแนน คือ มีความรู้ความเข้าใจน้อย
- 3 คะแนน คือ มีความรู้ความเข้าใจปานกลาง
- 4 คะแนน คือ มีความรู้ความเข้าใจมาก
- 5 คะแนน คือ มีความรู้ความเข้าใจมากที่สุด

เกณฑ์ในการวัดความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 5 ระดับ
 ดังนี้

- คะแนน 0 - 5 หมายถึง มีความรู้ ความเข้าใจระดับน้อยที่สุด
- คะแนน 5 - 10 หมายถึง มีความรู้ ความเข้าใจระดับน้อย
- คะแนน 10 - 15 หมายถึง มีความรู้ ความเข้าใจระดับปานกลาง
- คะแนน 15 - 20 หมายถึง มีความรู้ ความเข้าใจระดับมาก
- คะแนน 20 - 25 หมายถึง มีความรู้ ความเข้าใจระดับมากที่สุด

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม

บทที่ 4

ผลการศึกษา

จากการศึกษาความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา : สำนักงานพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (องค์การมหาชน) มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการเรียนรู้เกษตรเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (องค์การมหาชน) 2) เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกระบวนการเรียนรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผลการศึกษาขอเสนอแนะตามหัวข้อต่อไปนี้

4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ทำแบบสอบถาม

4.1.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

จากการเก็บแบบสอบถามจำนวน 137 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 52.6 และเพศชาย จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 47.4 ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
หญิง	72	52.6
ชาย	65	47.4
รวม	137	100.0

4.1.2 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ

จากการเก็บแบบสอบถามจำนวน 137 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 31-40 ปี จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 32.1 รองลงมาคือช่วงอายุ 20-30 ปี จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 29.9 ช่วงอายุต่ำกว่า 20 ปี จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 13.9 ช่วงอายุ 51-60 ปี จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 13.1 และน้อยที่สุดคือช่วงอายุ 41-50 ปี จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 11.0 ตามลำดับ ดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อายุ		
ต่ำกว่า 20 ปี	19	13.9
20-30 ปี	41	29.9
31-40 ปี	44	32.1
41-50 ปี	15	11.0
51-60 ปี	18	13.1
รวม	137	100.0

4.1.3 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามการศึกษา

จากการเก็บแบบสอบถามจำนวน 137 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรี จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 54.0 รองลงมา คือ ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 36.5 และระดับสูงกว่าปริญญาตรี มีจำนวนน้อยที่สุด จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 9.5 ตามลำดับ ดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามการศึกษา

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	50	36.5
ปริญญาตรี	74	54.0
สูงกว่าปริญญาตรี	13	9.5
รวม	137	100.0

4.1.4 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพ

จากการเก็บแบบสอบถามจำนวน 137 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มาจากหน่วยงานราชการ จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 58.5 รองลงมา คือ นักเรียน/นักศึกษา จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 32.8 หน่วยงานเอกชน จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 5.1 และน้อยที่สุด คือ อาชีพอื่น ๆ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 3.6 ตามลำดับ ดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพ

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อาชีพ		
นักเรียน/นักศึกษา	45	32.8
หน่วยงานราชการ	80	58.5
หน่วยงานเอกชน	7	5.1
อื่น ๆ	5	3.6
รวม	137	100.0

จากข้อมูลที่ได้จะพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามในศึกษาความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา : สำนักงานพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (องค์การมหาชน) ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 31-40 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี และมีอาชีพรับราชการ/เจ้าหน้าที่รัฐ

4.2 ความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

จากการศึกษาความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา : สำนักงานพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (องค์การมหาชน) จำนวน 137 คน โดยแบ่งเป็น 5 ด้าน คือ

- 1) ความพอประมาณ
- 2) ความมีเหตุผล
- 3) การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
- 4) เงื่อนไขความรู้
- 5) เงื่อนไขคุณธรรม

4.2.1 ความรู้ความเข้าใจต่อความพอประมาณ

ตารางที่ 4.5 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างความรู้ความเข้าใจต่อด้านความพอประมาณ

ความรู้ ความเข้าใจต่อความพอประมาณ	ระดับความรู้ ความเข้าใจ			จำนวนทั้งหมด (คิดเป็นร้อยละ)	
	ใช่	ไม่ใช่	ไม่แน่ใจ	ตอบถูก	ตอบผิด
1. ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่มากเกินไป ไม่น้อยเกินไป และไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น	137 (100.0)	-	-	137 (100.0)	-
2. ขวัญชัยปลูกพืชผักสวนครัวในสวนหลังบ้าน สำหรับบริโภคในครัวเรือน หากมีผลผลิตมากจะนำไปแบ่งปันหรือจำหน่าย	135 (98.5)	1 (0.7)	1 (0.7)	135 (98.5)	2 (1.5)
3. ความพอดีในการกิน การใช้ และการอยู่ คือความพอประมาณ	133 (97.0)	1 (0.7)	3 (2.2)	133 (97.0)	4 (2.9)
4. แบบพยายามใช้จ่ายให้น้อยที่สุดเพื่อประหยัด จนทำให้ขาดสารอาหาร	22 (16.1)	114 (83.2)	1 (0.7)	115 (83.9)	22 (16.1)
5. มุกมีเงิน 10 บาท แต่อยากซื้อขนมราคา 20 บาท จึงยืมเงินเพื่อนอีก 10 บาท เพื่อซื้อขนม	13 (9.5)	120 (87.6)	4 (2.9)	124 (90.5)	13 (9.5)

จากตารางที่ 4.5 พบว่า มีผู้ตอบคำถามถูกมากที่สุด คือ ข้อที่ 1 จำนวน 137 คน คิดเป็นร้อยละ 100.0 รองลงมาคือ ข้อที่ 2 จำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 98.5 ข้อ 3 จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 97.0 ข้อที่ 5 จำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 90.5 และข้อที่มีผู้ตอบคำถามถูกน้อยที่สุด คือ ข้อที่ 4 จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 83.9

ตารางที่ 4.6 ระดับความรู้ ความเข้าใจต่อต้านความพอประมาณ

ระดับความรู้ความเข้าใจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อย (2 คะแนน)	2	1.5
ปานกลาง (3 คะแนน)	9	6.6
มาก (4 คะแนน)	17	12.4
มากที่สุด (5 คะแนน)	109	79.5
รวม	137	100.0

จากตารางที่ 4.6 พบว่า มีความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ต่อต้านความพอประมาณ ในระดับมากที่สุด มีจำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 79.5 รองลงมา คือระดับมาก มีจำนวน 17 คน (ร้อยละ 12.4) ระดับปานกลาง มีจำนวน 9 คน (ร้อยละ 6.6) และระดับน้อย มีจำนวน 2 คน (ร้อยละ 1.5)

4.2.2 ความรู้ความเข้าใจต่อความมีเหตุผล

ตารางที่ 4.7 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างความรู้ความเข้าใจต่อต้านความมีเหตุผล

ความรู้ ความเข้าใจต่อความมีเหตุผล	ระดับความรู้ ความเข้าใจ			จำนวนทั้งหมด (คิดเป็นร้อยละ)	
	ใช่	ไม่ใช่	ไม่แน่ใจ	ตอบถูก	ตอบผิด
1. ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจหรือทำเรื่องต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล	137 (100.0)	-	-	137 (100.0)	-
2. เงินกู้เงินมาซื้อโทรศัพท์มือถือราคาแพงเพราะอยากใช้ตามกระแสนิยม แม้เครื่องเก่าจะยังใช้งานได้ดี	10 (7.3)	127 (92.7)	-	127 (92.7)	10 (7.3)
3. เนยวางแผนการเงินและพิจารณาถึงความจำเป็นก่อนจะตัดสินใจใช้จ่ายทุกครั้ง	133 (97.1)	3 (2.2)	1 (0.7)	133 (97.1)	4 (2.9)
4. ความมีเหตุผล ไม่สามารถนำมาใช้ในการวางแผนในการดำรงชีวิตได้	15 (10.9)	121 (88.3)	1 (0.7)	122 (89.1)	15 (10.9)

ความรู้ ความเข้าใจต่อความมีเหตุผล	ระดับความรู้ ความเข้าใจ			จำนวนทั้งหมด (คิดเป็นร้อยละ)	
	ใช่	ไม่ใช่	ไม่แน่ใจ	ตอบถูก	ตอบผิด
5. พิจารณาทางเลือกในการกิน การใช้ และการอยู่ ด้วยทรัพยากรที่มีอยู่อย่างเหมาะสมและดีที่สุด	136 (99.3)	1 (0.7)	-	136 (99.3)	1 (0.7)

จากตารางที่ 4.7 พบว่า มีผู้ตอบคำถามถูกมากที่สุด คือ ข้อที่ 1 จำนวน 137 คน คิดเป็นร้อยละ 100.0 รองลงมา คือ ข้อที่ 5 จำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 99.3 ข้อที่ 3 จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 97.1 ข้อที่ 2 จำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 92.7 และข้อที่มีผู้ตอบคำถามถูกน้อยที่สุดคือข้อที่ 4 จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 89.1

ตารางที่ 4.8 ระดับความรู้ ความเข้าใจต่อความมีเหตุผล

ระดับความรู้ความเข้าใจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อย (2 คะแนน)	1	0.7
ปานกลาง (3 คะแนน)	8	5.8
มาก (4 คะแนน)	11	8.0
มากที่สุด (5 คะแนน)	117	85.5
รวม	137	100.0

จากตารางที่ 4.8 พบว่ามีความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านความมีเหตุผล ในระดับมากที่สุด มีจำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 85.5 รองลงมาคือระดับมาก มีจำนวน 11 คน (ร้อยละ 8.0) ระดับปานกลาง มีจำนวน 8 คน (ร้อยละ 5.8) และระดับน้อย มีจำนวน 1 คน (ร้อยละ 0.7)

4.2.3 ความรู้ความเข้าใจต่อการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี

ตารางที่ 4.9 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างความรู้ความเข้าใจต่อการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี

ความรู้ ความเข้าใจต่อการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี	ระดับความรู้ ความเข้าใจ			จำนวนทั้งหมด (คิดเป็นร้อยละ)	
	ใช่	ไม่ใช่	ไม่แน่ใจ	ตอบถูก	ตอบผิด
1. การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี หมายถึง การเตรียมตัว ให้พร้อมรับผลกระทบ และการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ที่ จะเกิดขึ้น	135 (98.5)	1 (0.7)	1 (0.7)	135 (98.5)	2 (1.5)
2. ปีมปลูกข้าวด้วยเมล็ดพันธุ์ข้าวจากร้านค้า โดยไม่เก็บเมล็ดพันธุ์ ขยายพันธุ์ และพัฒนาพันธุ์ข้าวของ ตนเอง และจะซื้อพันธุ์ข้าวใหม่ทุกครั้ง ที่ปลูก	22 (16.1)	112 (81.7)	3 (2.2)	115 (83.9)	22 (16.1)
3. จัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายและวางแผนการใช้จ่ายในแต่ละวัน	134 (97.8)	2 (1.5)	1 (0.7)	134 (97.8)	3 (2.2)
4. คู่คูมีรายจ่ายมากกว่ารายรับในแต่ละเดือน	15 (10.9)	118 (86.1)	4 (2.9)	122 (89.1)	15 (10.9)
5. เมย์มีการสร้างรายได้อื่นที่ นอกเหนือจากรายได้ประจำเพื่อ สรรองยามฉุกเฉิน	134 (97.8)	-	3 (2.2)	134 (97.8)	3 (2.2)

จากตารางที่ 4.9 พบว่า มีผู้ตอบคำถามถูกมากที่สุด คือ ข้อที่ 1 จำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 98.5 รองลงมา คือ ข้อที่ 3 และข้อที่ 5 จำนวน 134 คน คิดเป็นร้อยละ 97.8 ข้อที่ 4 จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 89.1 และข้อที่มีผู้ตอบคำถามถูกน้อยที่สุดคือข้อที่ 2 จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 83.9

ตารางที่ 4.10 ระดับความรู้ ความเข้าใจต่อการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี

ระดับความรู้ความเข้าใจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อย (2 คะแนน)	3	2.2
ปานกลาง (3 คะแนน)	9	6.6
มาก (4 คะแนน)	18	13.1
มากที่สุด (5 คะแนน)	107	78.1
รวม	137	100.0

จากตารางที่ 4.10 พบว่า มีความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีในระดับมากที่สุด มีจำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 78.1 รองลงมาคือระดับมาก มีจำนวน 18 คน (ร้อยละ 13.1) ระดับปานกลาง มีจำนวน 9 คน (ร้อยละ 6.6) และระดับน้อย มีจำนวน 3 คน (ร้อยละ 2.2)

4.2.4 ความรู้ความเข้าใจต่อเงื่อนไขความรู้

ตารางที่ 4.11 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างความรู้ความเข้าใจต่อด้านเงื่อนไขความรู้

ความรู้ ความเข้าใจต่อเงื่อนไข ความรู้	ระดับความรู้ ความเข้าใจ			จำนวนทั้งหมด (คิดเป็นร้อยละ)	
	ใช่	ไม่ใช่	ไม่แน่ใจ	ตอบถูก	ตอบผิด
1. ความรู้ประกอบด้วยความรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวัง	136 (99.3)	1 (0.7)	-	136 (99.3)	1 (0.7)
2. หนึ่งหนึ่ง ไม่กระตือรือร้นในการหา ความรู้ให้กับตนเอง	15 (10.9)	121 (88.3)	1 (0.7)	121 (88.3)	16 (11.7)
3. การตัดสินใจและการดำเนิน กิจกรรมต่าง ๆ อย่างพอเพียง ต้อง อาศัยความรู้เป็นพื้นฐาน	126 (92.0)	5 (3.6)	6 (4.4)	126 (92.0)	11 (8.0)
4. กร ใช้ความรู้ในการวางแผนการใช้ จ่าย การดำเนินชีวิตและหาความรู้ เพื่อนำมาพัฒนาอาชีพอยู่เสมอ	134 (97.8)	-	3 (2.2)	134 (97.8)	3 (2.2)
5. ความรู้คู่คุณธรรม เป็นเงื่อนไขของ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	133 (97.1)	3 (2.2)	1 (0.7)	133 (97.1)	4 (2.9)

จากตารางที่ 4.11 พบว่า มีผู้ตอบคำถามถูกมากที่สุด คือ ข้อที่ 1 จำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 99.3 รองลงมา คือ ข้อที่ 4 จำนวน 134 คน คิดเป็นร้อยละ 97.8 ข้อที่ 5 จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 97.1 ข้อที่ 3 จำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 92.0 และข้อที่มีผู้ตอบคำถามถูกน้อยที่สุดคือข้อที่ 2 จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 88.3

ตารางที่ 4.12 ระดับความรู้ ความเข้าใจต่อเงื่อนไขความรู้

ระดับความรู้ความเข้าใจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อย (2 คะแนน)	1	0.7
ปานกลาง (3 คะแนน)	7	5.1
มาก (4 คะแนน)	18	13.1
มากที่สุด (5 คะแนน)	111	81.1
รวม	137	100.0

จากตารางที่ 4.12 พบว่า มีความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านเงื่อนไขความรู้ในระดับมากที่สุด มีจำนวน 111 ราย คิดเป็นร้อยละ 81.1 รองลงมาคือระดับมาก มีจำนวน 18 คน (ร้อยละ 13.1) ระดับปานกลาง มีจำนวน 7 คน (ร้อยละ 5.1) และระดับน้อย มีจำนวน 1 คน (ร้อยละ 0.7)

4.2.5 ความรู้ความเข้าใจต่อเงื่อนไขคุณธรรม

ตารางที่ 4.13 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างความรู้ความเข้าใจต่อด้านเงื่อนไขคุณธรรม

ความรู้ ความเข้าใจต่อเงื่อนไขคุณธรรม	ระดับความรู้ ความเข้าใจ			จำนวนทั้งหมด (คิดเป็นร้อยละ)	
	ใช่	ไม่ใช่	ไม่แน่ใจ	ตอบถูก	ตอบผิด
1. คุณธรรมตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย ความซื่อสัตย์ สุจริต ความเพียร ความอดทน ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต และมีการแบ่งปัน	136 (99.3)	1 (0.7)	-	136 (99.3)	1 (0.7)
2. การปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไม่จำเป็นต้องใช้คุณธรรมในการดำเนินชีวิต	21 (15.3)	115 (83.9)	1 (0.7)	116 (84.7)	21 (15.3)

3. ดินมีความประพฤดีดีและหาเลี้ยงชีพในทางที่ชอบ	127 (92.7)	2 (1.5)	8 (5.8)	127 (92.7)	10 (7.3)
4. ปฏิบัติตนในแนวทางที่ดี โดย ลด ละ สิ่งชั่ว	135 (98.5)	-	2 (1.5)	135 (98.5)	2 (1.5)
5. การปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจะต้องมีความอดทนในการดำเนินชีวิต	123 (89.8)	8 (5.8)	6 (4.4)	123 (89.8)	14 (10.2)

จากตารางที่ 4.13 พบว่า มีผู้ตอบคำถามถูกมากที่สุด คือ ข้อที่ 1 จำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 99.3 รองลงมา คือ ข้อที่ 4 จำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 98.5 ข้อที่ 3 จำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 92.7 ข้อที่ 5 จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 89.8 และข้อที่มีผู้ตอบคำถามถูกน้อยที่สุดคือ ข้อที่ 2 จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 84.7

ตารางที่ 4.14 ระดับความรู้ ความเข้าใจต่อเงื่อนไขคุณธรรม

ระดับความรู้ความเข้าใจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อย (2 คะแนน)	4	2.9
ปานกลาง (3 คะแนน)	4	2.9
มาก (4 คะแนน)	28	20.4
มากที่สุด (5 คะแนน)	101	73.7
รวม	137	100.0

จากตารางที่ 4.14 พบว่า มีความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านเงื่อนไขคุณธรรม ในระดับมากที่สุด มีจำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 73.7 รองลงมาคือระดับมาก มีจำนวน 28 คน (ร้อยละ 20.4) ระดับปานกลาง มีจำนวน 4 คน (ร้อยละ 2.9) และระดับน้อย มีจำนวน 4 คน (ร้อยละ 2.9)

4.2.6 ความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตารางที่ 4.15 ระดับความรู้ ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวม

ระดับความรู้ความเข้าใจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อยที่สุด (0-5 คะแนน)	0	0.0
น้อย (5-10 คะแนน)	0	0.0
ปานกลาง (10-15 คะแนน)	1	0.7
มาก (15-20 คะแนน)	11	8.0
มากที่สุด (20-25 คะแนน)	125	91.2
รวม	137	100.0

จากตารางที่ 4.15 พบว่า มีระดับความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวม ในระดับมากที่สุด มีจำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 91.2 รองลงมาคือระดับมาก มีจำนวน 11 คน (ร้อยละ 8.0) ระดับปานกลาง มีจำนวน 1 คน (ร้อยละ 0.7)

4.3 ความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกตามเพศ อายุ การศึกษา และอาชีพ

ตารางที่ 4.16 ความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกตามเพศ

ช่วงคะแนน	เพศ	
	ชาย (จำนวน)	หญิง (จำนวน)
0-5 น้อยที่สุด	0 (0.0)	0 (0.0)
6-10 น้อย	0 (0.0)	0 (0.0)
11-15 ปานกลาง	1 (1.6)	0 (0.0)
16-20 มาก	6 (9.2)	5 (6.9)
21-25 มากที่สุด	58 (89.2)	67 (93.1)

จากตารางที่ 4.16 พบว่า เพศหญิง มีความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในระดับมากที่สุดมากกว่าเพศชาย โดยเพศหญิงมีความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมากที่สุด จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 93.1 และในระดับมาก จำนวน 5 คน (ร้อยละ 6.9) ส่วนเพศชาย มีความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมากที่สุด จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 89.2 และในระดับมาก จำนวน 6 คน (ร้อยละ 9.2)

ตารางที่ 4.17 ความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกตามอายุ

ช่วงคะแนน	อายุ					
	ต่ำกว่า 20 ปี (จำนวน)	20-30 ปี (จำนวน)	31-40 ปี (จำนวน)	41-50 ปี (จำนวน)	51-60 ปี (จำนวน)	61 ปี ขึ้นไป (จำนวน)
0-5 น้อยที่สุด	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)
6-10 น้อย	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)
11-15 ปานกลาง	1 (5.3)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)
16-20 มาก	2 (10.5)	5 (12.2)	1 (2.3)	1 (6.7)	2 (11.1)	0 (0.0)
21-25 มากที่สุด	16 (84.2)	36 (87.8)	43 (97.7)	14 (93.3)	16 (88.9)	0 (0.0)

จากตารางที่ 4.17 พบว่า อายุ 31-40 ปี มีความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมากที่สุด มากกว่าช่วงอายุอื่น ๆ โดยอายุ 31-40 ปี มีความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมากที่สุด จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 97.7 และในระดับมาก จำนวน 1 คน (ร้อยละ 2.3) อายุ 41-50 ปี มีความรู้ความเข้าใจมากที่สุด จำนวน 14 คน (ร้อยละ 93.3) และในระดับมาก จำนวน 1 คน (ร้อยละ 6.7) อายุ 51-60 ปี มีความรู้ความเข้าใจมากที่สุด จำนวน 16 คน (ร้อยละ 88.9) และในระดับมาก จำนวน 2 คน (ร้อยละ 11.1) อายุ 20-30 ปี มีความรู้ความเข้าใจมากที่สุด จำนวน 36 คน (ร้อยละ 87.8) และในระดับมาก จำนวน 5 คน (ร้อยละ 12.2) ส่วนอายุต่ำกว่า 20 ปี มีความรู้ความเข้าใจมากที่สุด จำนวน 16 คน ร้อยละ (84.2) และในระดับมาก จำนวน 2 คน ร้อยละ (10.5)

ตารางที่ 4.18 ความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกตามการศึกษา

ช่วงคะแนน	การศึกษา		
	ต่ำกว่าปริญญาตรี (จำนวน)	ปริญญาตรี (จำนวน)	สูงกว่าปริญญาตรี (จำนวน)
0-5 น้อยที่สุด	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)
6-10 น้อย	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)
11-15 ปานกลาง	1 (2.0)	0 (0.0)	0 (0.0)
16-20 มาก	6 (12.0)	4 (5.4)	1 (7.7)
21-25 มากที่สุด	43 (86.0)	70 (94.6)	12 (92.3)

จากตารางที่ 4.18 พบว่า ระดับปริญญาตรี มีความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมากที่สุด มากกว่าการศึกษาระดับอื่น ๆ โดยระดับปริญญาตรี มีความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมากที่สุด จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ (94.6) และในระดับมากที่สุด จำนวน 4 คน (ร้อยละ 5.4) ระดับสูงกว่าปริญญาตรี มีความรู้ความเข้าใจมากที่สุด จำนวน 12 คน (ร้อยละ 92.3) และในระดับมากที่สุด จำนวน 1 คน (ร้อยละ 7.7) และน้อยที่สุด คือ ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี มีความรู้ความเข้าใจมากที่สุด จำนวน 43 คน (ร้อยละ 86.0) และในระดับมากที่สุด จำนวน 6 คน (ร้อยละ 12.0)

ตารางที่ 4.19 ความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกตามอาชีพ

ช่วงคะแนน	อาชีพ			
	นักเรียน/นักศึกษา (จำนวน)	หน่วยงานราชการ (จำนวน)	หน่วยงานเอกชน (จำนวน)	อื่น ๆ (จำนวน)
0-5 น้อยที่สุด	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)
6-10 น้อย	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)
11-15 ปานกลาง	1 (2.2)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)
16-20 มาก	7 (15.6)	4 (5.0)	0 (0.0)	0 (0.0)
21-25 มากที่สุด	37 (82.2)	76 (95.0)	7 (100.0)	5 (100.0)

จากตารางที่ 4.19 พบว่า หน่วยงานเอกชนและอื่น ๆ มีความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมากที่สุด มากกว่าอาชีพอื่น ๆ โดยหน่วยงานเอกชน มีความรู้ความเข้าใจมากที่สุด จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 100.0 อาชีพอื่น ๆ มีความรู้ความเข้าใจมากที่สุด จำนวน 5 คน (ร้อยละ 100.0) หน่วยงานราชการ มีความรู้ความเข้าใจมากที่สุด จำนวน 76 คน (ร้อยละ 95.0) และในระดับมาก จำนวน 4 คน (ร้อยละ 5.0) นักเรียน/นักศึกษา มีความรู้ความเข้าใจมากที่สุด 37 คน (ร้อยละ 82.2) และในระดับมาก จำนวน 7 คน (ร้อยละ 15.6)

4.4 แนวทางในการจัดกระบวนการเรียนรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ภายหลังจากการได้ข้อมูลความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการเรียนรู้เกษตรเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (องค์การมหาชน) ดังนั้น 1) ควรมีการจัดกระบวนการเรียนรู้ในด้านเงื่อนไขคุณธรรมให้มากขึ้น 2) ควรมีการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เข้าร่วมโครงการนำสิ่งที่คิดวิเคราะห์ด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงลงสู่การปฏิบัติด้วยตนเอง

4.5 ข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการศึกษาความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา : สำนักงานพิพิธภัณฑ์เกษตรเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (องค์การมหาชน) พบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการมีข้อเสนอแนะให้ทางพิพิธภัณฑ์มีการเรียนการสอนที่ได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองให้มากกว่านี้

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง ศึกษาความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา : สำนักงานพิพิธภัณฑสถานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (องค์การมหาชน) หรือ พกฉ. การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการเรียนรู้เกษตรเศรษฐกิจพอเพียงของพกฉ. และเพื่อเป็นแนวทางในการจัดกระบวนการเรียนรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีการศึกษาจากเอกสาร ตำรา แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาประกอบแนวคิดในการศึกษาและใช้เป็นข้อมูลอ้างอิงพื้นฐาน โดยการใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยเก็บรวบรวมกลุ่มตัวอย่าง จากผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการเรียนรู้เกษตรเศรษฐกิจพอเพียงของพกฉ. รวมเป็นทั้งสิ้น 137 คน โดยใช้วิธีการคำนวณหาขนาดของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ตามสูตรของคอคแรน (Cochran) เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูล คือ แบบสอบถาม และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) หาค่าความถี่และค่าร้อยละ ผู้วิจัยขอเสนอผลสรุปวิจัย ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 ผลการศึกษาความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการเรียนรู้เกษตรเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานพิพิธภัณฑสถานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (องค์การมหาชน) เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้ความเข้าใจ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

1) ด้านความพอประมาณ มีความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมากที่สุด จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 79.5 รองลงมาคือระดับมาก มีจำนวน 17 คน (ร้อยละ 12.4) ระดับปานกลาง มีจำนวน 9 คน (ร้อยละ 6.6) และระดับน้อย มีจำนวน 2 คน (ร้อยละ 1.5)

2) ด้านความมีเหตุผล มีความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมากที่สุด จำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 85.5 รองลงมาคือระดับมาก มีจำนวน 11 คน (ร้อยละ 8.0) ระดับปานกลาง มีจำนวน 8 คน (ร้อยละ 5.8) และระดับน้อย มีจำนวน 1 คน (ร้อยละ 0.7)

3) ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี มีความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมากที่สุด จำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 78.1 รองลงมาคือระดับมาก มีจำนวน 18 คน (ร้อยละ 13.1) ระดับปานกลาง มีจำนวน 9 คน (ร้อยละ 6.6) และระดับน้อย มีจำนวน 3 คน (ร้อยละ 2.2)

4) ด้านเงื่อนไขความรู้ มีความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมากที่สุด จำนวน 111 ราย คิดเป็นร้อยละ 81.1 รองลงมาคือระดับมาก มีจำนวน 18 คน (ร้อยละ 13.1) ระดับปานกลาง มีจำนวน 7 คน (ร้อยละ 5.1) และระดับน้อย มีจำนวน 1 คน (ร้อยละ 0.7)

5) ด้านเงื่อนไขคุณธรรม มีความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมากที่สุด จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 73.7 รองลงมาคือระดับมาก มีจำนวน 28 คน (ร้อยละ 20.4) ระดับปานกลาง มีจำนวน 4 คน (ร้อยละ 2.9) และระดับน้อย มีจำนวน 4 คน (ร้อยละ 2.9)

ส่วนความรู้ความเข้าใจโดยรวม พบว่า มีระดับความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในระดับมากที่สุด มีจำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 91.2 รองลงมา คือ ระดับมาก มีจำนวน 11 คน (ร้อยละ 8.0) ระดับปานกลาง มีจำนวน 1 คน (ร้อยละ 0.7)

5.1.2 ผลการศึกษาแนวทางในการจัดกระบวนการเรียนรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการเรียนรู้เกษตรกรเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานพิพิธภัณฑสถานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (องค์การมหาชน) จากการศึกษาพบว่า 1) ควรมีการจัดกระบวนการเรียนรู้ในด้านเงื่อนไขคุณธรรมให้มากขึ้น ในด้านนี้ผู้ตอบแบบสอบถามได้คะแนนระดับมากที่สุดนั้นมีน้อยกว่าด้านอื่น ๆ 2) ควรมีการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เข้าร่วมโครงการนำสิ่งที่คิดวิเคราะห์ด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงลงสู่การปฏิบัติด้วยตนเอง

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา : สำนักงานพิพิธภัณฑสถานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (องค์การมหาชน) ทำให้ผู้วิจัยได้พบว่า ประเด็นการศึกษาที่สำคัญและได้นำมาอภิปรายมีดังนี้

5.2.1 ความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการเรียนรู้เกษตรกรเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานพิพิธภัณฑสถานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (องค์การมหาชน)

โดยภาพรวมผลการศึกษาคำตอบความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา : สำนักงานพิพิธภัณฑสถานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (องค์การมหาชน) พบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการ มีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับมากและมากที่สุด ในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นในด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ด้านเงื่อนไขความรู้ และด้านเงื่อนไขคุณธรรม จากการศึกษาดังกล่าวมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศิววัต ศรีสวัสดิ์ (2552) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความรู้ความเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้ที่มีภูมิลำเนาในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษา พบว่า ผู้ที่มีภูมิลำเนาในเขตกรุงเทพมหานคร มีความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงระดับปานกลาง และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อริสรา เกิดผล (2561) ที่ทำการศึกษารายชื่อ ความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของคณาจารย์ในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเรื่องหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับปานกลาง

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนา

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ จึงมีข้อเสนอแนะว่า ทางพิพิธภัณฑสถานเฉลิมพระเกียรติฯ ควรเน้นให้มีการเรียนการสอนที่เป็นการปฏิบัติด้วยตนเอง เพราะการเรียนรู้ที่ดีที่สุดและมีประสิทธิภาพคือการลงมือทำด้วยตนเอง และเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เข้าร่วมโครงการ หรืออาจจะมีการเพิ่มเติมเนื้อหาเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้เข้าใจง่าย น่าสนใจ สามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ผู้วิจัยควรมีการทดสอบแบบสอบถามให้มีประสิทธิภาพมากกว่านี้
- 2) ในการวิจัยครั้งนี้ประสบกับปัญหาที่ผู้ตอบแบบสอบถามตอบไม่ครบ จึงต้องลงไปเก็บแบบสอบถามฉบับใหม่เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วน การศึกษาวิจัยในครั้งต่อไปอาจจะต้องคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ

บรรณานุกรม

- กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย. (2549). **คู่มือปฏิบัติการเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนเพื่อยกระดับครัวเรือน**. กรุงเทพฯ: สำนักส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน.
- กาญจนา ขวัญเมือง, ปิยยุทธ จิตต์จ้านง และเบญจพร เรืองวงษ์งาม. (2564). **เครื่องมือและวิธีการเก็บข้อมูล**. สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. PowerPoint slider.
- จักรกริช ใจดี. (2542). **ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาธิปไตยของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์วิทยานิพนธ์ ศศ.ม(รัฐศาสตร์)**. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชวาล แพร์ตกุล. (2546). **ความรู้ และการรับรู้**. (พิมพ์ครั้งที่3). กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์
- ฐิติมา ปาลคะเซนทร์. (2555). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับความรู้ความเข้าใจในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลพนมอำเภอพนม จังหวัดสุราษฎร์ธานี**. วารสารวิทยาการ.
- ทรงศักดิ์ ศรีบุญจิตต์, พรทิพย์ เอียรธีรวิทย์, วชิรี พุกชิกานนท์, ศศิเพ็ญ พวงสายใจและสุขุม พันธุ์ณรงค์. (2551). **โครงการประเมินผลเปรียบเทียบในมิติต่าง ๆ ของประชาชนในการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้**. ทุนอุดหนุนการวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. ศูนย์วิจัยและพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชนพล สมัครการ. (2550). **ความรู้ความเข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หลังเข้าร่วมโครงการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ : ศึกษากรณี ผู้เข้าอบรมพลังกายทิพย์เพื่อสุขภาพ กรมขนส่งทหารอากาศ กองบัญชาการสนับสนุนทหารอากาศ . สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์กรุงเทพฯ.**
- นงนพร ทับทิมทวีโชค. (2556). **ความรู้ความเข้าใจและความคิดเห็นของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวกลุ่มจังหวัดอีสานตอนใต้ ที่มีต่อโครงการประกันรายได้เกษตรกร**. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ประสาธ เนืองเฉลิม. (2556). **วิจัยการเรียนการสอน (พิมพ์ครั้งที่ 2)**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปริศนา ตันติเจริญ. (2556). **เรียนรู้ความพอเพียงจาก “พ่อ” ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง**. สืบค้นเมื่อ 26 มกราคม 2566. จาก<http://www.oic.go.th/FILEWEB/CABINFOCENTER15/DRAWER052/GENERAL/DATA0000/00000261.PDF>

- พัสรินทร์ พันธุ์แน่น. (2543). **ความรู้ ความตระหนัก และพฤติกรรมการป้องกันอันตรายที่เกิดจากการปฏิบัติงานของพนักงานเก็บขยะของกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายและการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกริก.
- เพชรราตรี จงประดับเกียรติ. (2560). **การวัดประเมินผลการเรียนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา.เอกสารประกอบการอบรมเชิงปฏิบัติการ, 14 กันยายน 2560**. มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). **พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542**. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คพับลิเคชั่นส์จำกัด.
- ศิพล รื่นใจชน. (2549). **ความรู้ความเข้าใจในสิทธิของประชาชนเกี่ยวกับธุรกิจเช่าซื้อรถยนต์และรถจักรยานยนต์ศึกษากรณีประชาชนหมู่ 1 ตำบลท่ามะขาม อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี**. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท สาขาวิชาบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, สาขาวิชาการบริหารทั่วไป.
- ศิลาวัตร ศรีสวัสดิ์. (2552). **ความรู้ความเข้าใจเศรษฐกิจพอเพียงของผู้มีภูมิลำเนาในเขตกรุงเทพมหานคร**.วิทยานิพนธ์ คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนศาสตร์บริหารศาสตร์.
- สันสกฤต มุณีโมไนย. (2551). **ความรู้ความเข้าใจและการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต: ศึกษากรณีนักศึกษาปริญญาโท ภาคพิเศษ คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์**. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม).
- สำนักพัฒนาพิพิธภัณฑ์และองค์ความรู้สำนักงานพิพิธภัณฑ์เกษตรเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. (2564). **ผลการสำรวจความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง2564**.
- สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์. (2548). **สมุดบันทึกเศรษฐกิจพอเพียง**. กรุงเทพฯ: สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์
- สุขสันต์ อิศววิทยาวิทย. (2559). **ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง: การศึกษาแนวคิด และการประยุกต์ใช้ในสังคมไทย**. หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สุทธาทิพย์ พิศฉลาด. (2551). **การศึกษาความเข้าใจและการปฏิบัติของครูในโรงเรียนแกนนำตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สุธาทพร บำรุงยา และวุฒิชชาติ สุนทรสมัย. (2559). การประยุกต์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการธุรกิจของผู้ผลิตและจัดจำหน่ายเกษตรอินทรีย์ภายใต้สัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์ที่ได้มาตรฐานของประเทศไทย. วารสารการจัดการธุรกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุรพงษ์ โสธนะเสถียร. (2553). การสื่อสารกับสังคม. กรุงเทพฯ. โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- แสงจันทร์ โสภากาล. (2550). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจของบุคลากรเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล. รายงานการวิจัย. คณะสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- โสภณ เกศกนกฤทธา. (2558). ระดับความรู้. สืบค้นเมื่อวันที่ 26 มกราคม 2566. จาก <https://shorturl.asia/mkpvoz>.
- อริสรา เกิดผล. (2561). ความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของคนทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร. บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

ภาคผนวก ก
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

แบบสอบถามในการวิจัย

เรื่อง ศึกษาความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา : สำนักงานพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (องค์การมหาชน)

แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้เข้าร่วมโครงการ และเพื่อเป็นแนวทางในการจัดกระบวนการเรียนรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนั้นข้อมูลของท่านที่ได้จากการตอบแบบสอบถามนี้จะเก็บเป็นความลับและนำไปใช้ประโยชน์เพื่อการศึกษาและพัฒนาเท่านั้น ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านในการตอบแบบสอบถามนี้ตามความจริงและตอบทุกข้อคำถาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องให้ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

เพศ	☐ ชาย	☐ หญิง	
อายุ	☐ ต่ำกว่า 20 ปี	☐ 20-30 ปี	☐ 31-40 ปี
	☐ 41-50 ปี	☐ 51-60 ปี	☐ 61 ปีขึ้นไป
การศึกษา	☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี	☐ ปริญญาตรี	☐ สูงกว่าปริญญาตรี
อาชีพ	☐ นักเรียน/นักศึกษา	☐ หน่วยงานราชการ	☐ หน่วยงานเอกชน
	☐ อื่น ๆ ระบุ		

ตอนที่ 2 แบบสอบถาม เป็นการศึกษาคำถามเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการเรียนรู้เกษตรเศรษฐกิจพอเพียง มีข้อคำถามทั้งหมด 25 ข้อ โดยลักษณะของแบบสอบถามให้ผู้ตอบคำถามเลือกตอบในลักษณะประเมินค่า เป็น 3 ระดับ คือ ใช่ ไม่ใช่ และไม่แน่ใจ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

1. ความรู้ ความเข้าใจ ต่อความพอประมาณ

ข้อคำถาม	คำตอบ		
	ใช่	ไม่ใช่	ไม่ แน่ใจ
1.1 ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่มากเกินไป ไม่น้อยเกินไป และไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น			
1.2 ขวัญชัยปลูกพืชผักสวนครัวในสวนหลังบ้าน สำหรับบริโภคในครัวเรือน หากมีผลผลิตมากจะนำไปแบ่งปันหรือจำหน่าย			
1.3 ความพอดีในการกิน การใช้ และการอยู่ คือความพอประมาณ			
1.4 แบบพยายามใช้จ่ายให้น้อยที่สุดเพื่อประหยัด จนทำให้ขาดสารอาหาร			
1.5 มุกมีเงิน 10 บาท แต่อยากซื้อขนมราคา 20 บาท จึงยืมเงินเพื่อนอีก 10 บาท เพื่อซื้อขนม			

2. ความรู้ ความเข้าใจ ต่อความมีเหตุผล

ข้อคำถาม	คำตอบ		
	ใช่	ไม่ใช่	ไม่ แน่ใจ
2.1 ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจหรือทำเรื่องต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล			
2.2 เงินกู้เงินมาซื้อโทรศัพท์มือถือราคาแพงเพราะอยากใช้ตามกระแส นิยม แม้เครื่องเก่าจะยังใช้งานได้ดี			
2.3 เนยวางแผนการใช้เงินและพิจารณาถึงความจำเป็นก่อนจะตัดสินใจใช้จ่ายทุกครั้ง			
2.4 ความมีเหตุผล ไม่สามารถนำมาใช้ในการวางแผนในการดำรงชีวิตได้			
2.5 พิจารณาทางเลือกในการกิน การใช้ และการอยู่ ด้วยทรัพยากรที่มีอยู่อย่างเหมาะสมและดีที่สุด			

3. ความรู้ ความเข้าใจ ต่อการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี

ข้อคำถาม	คำตอบ		
	ใช่	ไม่ใช่	ไม่แน่ใจ
3.1 การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี หมายถึง การเตรียมตัว ให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น			
3.2 ปีมปลูกข้าวด้วยเมล็ดพันธุ์ข้าวจากร้านค้า โดยไม่เก็บเมล็ดพันธุ์ ขยายพันธุ์ และพัฒนาพันธุ์ข้าวของตนเอง และจะซื้อพันธุ์ข้าวใหม่ทุกครั้ง ที่ปลูก			
3.3 จัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายและวางแผนการใช้จ่ายในแต่ละวัน			
3.4 คุณมีรายจ่ายมากกว่ารายรับในแต่ละเดือน			
3.5 เคยมีการสร้างรายได้อื่นที่นอกเหนือจากรายได้ประจำเพื่อสำรองยามฉุกเฉิน			

4. ความรู้ ความเข้าใจ ต่อเงื่อนไขความรู้

ข้อคำถาม	คำตอบ		
	ใช่	ไม่ใช่	ไม่แน่ใจ
4.1 ความรู้ประกอบด้วยความรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวัง			
4.2 หนึ่งในนี้ ไม่กระตือรือร้นในการหาความรู้ให้กับตนเอง			
4.3 การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ อย่างพอเพียง ต้องอาศัยความรู้เป็นพื้นฐาน			
4.4 กร ใช้ความรู้ในการวางแผนการใช้จ่าย การดำเนินชีวิต และหาความรู้เพื่อนำมาพัฒนาอาชีพอยู่เสมอ			
4.5 ความรู้คู่คุณธรรม เป็นเงื่อนไขของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง			

5. ความรู้ ความเข้าใจ ต่อเงื่อนไขคุณธรรม

ข้อคำถาม	คำตอบ		
	ใช่	ไม่ใช่	ไม่ แน่ใจ
5.1 คุณธรรมตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย ความซื่อสัตย์ สุจริต ความเพียร ความอดทน ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต และมีการแบ่งปัน			
5.2 การปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง <u>ไม่จำเป็นต้องใช้</u> คุณธรรมในการดำเนินชีวิต			
5.3 ดินมีความประพดดีดีและหาเลี้ยงชีพในทางที่ชอบ			
5.4 ปฏิบัติตนในแนวทางที่ดี โดย ลด ละ สิ้นที่ชั่ว			
5.5 การปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจะต้องมีความอดทนในการดำเนินชีวิต			

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกระบวนการนำชมของทางพิพิธภัณฑ์อย่างไรและอยากให้เพิ่มเติมเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข
รูปภาพระหว่างการเก็บแบบสอบถาม

ประวัติย่อผู้ทำวิจัย

ชื่อ	นางสาวพิมพ์ตะวัน จุ้ยหมื่นไวย์
รหัสนักศึกษา	6240308126
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	3 หมู่ 7 ตำบลพุดซา อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา 30000
ประวัติการศึกษา	ปี พ.ศ. 2561 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลายจาก โรงเรียนบุญเหลือวิทยานุสรณ์ จังหวัดนครราชสีมา ปัจจุบันกำลังศึกษา ระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการพัฒนาสังคม คณะมนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา